МЕЖДИННА ОЦЕНКА

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

НА ОБЩИНА ДОЛНИ ЧИФЛИК 2021 – 2027 г.

ДОКЛАД

2024 г.

Съдържание

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ 3

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ГРАФИКИТЕ 4

ВЪВЕДЕНИЕ 5

I. ЦЕЛИ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА ПИРО ДОЛНИ ЧИФЛИК 2021 – 2027 Г. 6

II. МЕТОДИКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА 7

III. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО 12

1. Обща характеристика 12

2. Оценка на ПИРО на икономическото и социално развитие на община Долни чифлик 13

3. SWOT анализ на силните и слабите страни и потенциала за развитие 14

4. Външна съгласуваност на ПИРО – планове, стратегии и политики на регионалното развитие от по-високо равнище 14

5. Оценка на качеството на прилагането и организацията на мониторинга 15

6. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ПИРО въз основа на регламентираните в него индикатори 16

7. Оценка на степента на постигане на целите и приоритетите 34

Приложение № 1: Програма за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021-2027 г. описание на предвидените мерки и дейности 46

IV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ 78

V.8. Оценка на ефективността и ефективността на използваните ресурси 78

V. ОРГАНИЗАЦИЯ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ПИРО 84

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ 85

VI. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ, НАПРАВЕНИ НА БАЗАТА НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО 87

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БГЦПО	Българо-германски център за професионално обучение
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение
ИФТ	Индикативна финансова таблица
КЛИПС	Квалификация, личностна интеграция и професионално съдействие
МВКВП	Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане
МИРГ	Местна инициативна рибарска група
МО	Междинна оценка
МОН	Министерство на образованието и науката
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
НСИ	Национален статистически институт
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентноспособност“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма ,,Развитие на човешките ресурси”
ПИРО	План за интегрирано развитие на община

ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионално развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПЧП	Публично частно партньорство
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности за опазване на околната среда
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ГРАФИКИТЕ

Таблица 1 46

Фигура 1 79

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата оценка на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. е извършена в съответствие с чл. 33, ал. 1 и ал. 2 от Закона за регионално развитие.

ПИРО е разработен и приет с Решение № 390/25.03.2021 г. на Общински Съвет Долни чифлик. Той е основен инструмент за прилагане на регионалната политика за устойчиво и балансирано развитие на общинско ниво и за ефективното управление на общината.

Основание за разработването на плана са разпоредбите на чл. 14 от Закона за регионално развитие, съгласно които общинският план определя целите и приоритетите на развитие, както и финансовите ресурси за реализацията му. Съгласно изискванията на Закона, общинските планове за развитие са средносрочни планови документи, като сроковете за тяхното разработване се обвързват с циклите на държавното планиране.

Основното предназначение на този план е да се поставят на планова основа местните инициативи и да създаде конкретен документ, включващ цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи. С това се обосновава стремежът и усилията на ръководството на Община Долни чифлик да използва наличните ресурси и природни дадености по ефективен начин, за да осигури по-висок просперитет и условия за реализация на своето население.

Предхождаща настояща междинна оценка е актуализацията на аналитичната част на плана, отчитайки новите тенденции на развитие на общината през периода 2021 – 2023 г.

Анализирани са и са преразгледани приоритетите, целите и операциите в плана, както и финансовите индикативни таблици с оглед ефективното използване на ресурсите и добро планиране на средствата. На тази база през началото на настоящата 2024 г. ПИРО е актуализиран с Решение № ...../2024 г. на Общински Съвет Долни чифлик.

Необходимостта от актуализация е продиктувана от условията на променена социално – икономическа конюнктура, породени от политическа, финансова и икономическа нестабилност, от продължаващите световни изпитания, свързани с последиците от пандемията, напрежение и несигурност – война, природни катаклизми, енергийна нестабилност, инфлация, вътрешнополитическа криза и уязвимост на публичните финанси. Актуализацията е реално следствие на динамичните промени във външната среда, които обуславят работата на общината и оказват съществено влияние върху местната финансова политика. При тези обстоятелства, както и забавата на реалното приемане и изпълнение на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и на новите програми през есента на 2022 г., които са основен инструмент за реализирането на ПИРО актуализацията е наложителна.

Оперативните програми, които започват да работят едва в края на 2023 г., поставят качествено нови изисквания по отношение на обвързването на проектните предложения и действащите планови документи на местно ниво.

Настоящият доклад представя резултатите от независима междинна оценка за изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021 - 2027 г., изготвена в изпълнение на нормативните изисквания и изискванията на Възложителя и се основава на съвременните практики за извършване на мониторинг и контрол на местни и регионални политики.

Съгласно действащата нормативна уредба в сферата на стратегическото и плановото осигуряване на регионалното развитие и на провежданата у нас регионална политика, междинната оценка е част от инструментариума за наблюдение, анализ и оценка на плановете за интегрирано развитие на общините. По своята същност междинната оценка е свързана с процеса на оценяване на изпълнението на плановете за интегрирано общинско развитие, което е и една от основните задачи на мониторинговата система. Системата за наблюдение, анализи и оценки на изпълнението на ПИРО е не само един от лостовете, а и един от важните ориентири за правилността на политиките за развитие, провеждани от местните органи на властта.

За да бъдат постигнати ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, управлението и ресурсното осигуряване, Закона за регионалното развитие (ЗРР) предвижда дейности, свързани с наблюдението и оценката на ПИРО. Те се извършват при условията и по реда, определени с правилника за прилагане на закона. Системата от механизми за наблюдение, оценка и контрол на плановите документи включват три типа оценки (Предварителна, Междинна и Последваща), както и изготвяните от страна на общинските администрации на ежегодни доклади за наблюдение изпълнението на ПИРО.

В тази връзка, Междинната оценка на изпълнението на ПИРО представлява неразделна част от цикъла на местно (общинско) стратегическо планиране, в която, на базата на сравнителен анализ между зададените в ПИРО цели и приоритети и постигнатите по време на изпълнението му резултати, се отчита въздействието върху показателите на социално-икономическата, териториална, екологична и културна среда.

I. ЦЕЛИ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА ПИРО ДОЛНИ ЧИФЛИК 2021 – 2027 Г.

Междинната оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. се извършва, за да се осигури независима и актуална информация за постигнатите резултати от прилагането на стратегията за периода от приемането на ПИРО през 2021 до настоящата 2024 г. Предмет на анализ и оценка е изпълнението на целите и приоритетите, заложени в ПИРО, както и динамиката по формулираните индикатори.

Целите на междинната е осигуряване на информация за подобряване на изпълнението на плана и в частност - подобряване на координацията и мониторинга по неговото изпълнение.

Целите, които си поставя междинната оценка са да се извърши независим преглед на изпълнението на ПИРО и да се получи обективна информация за степента на напредък, като се направят препоръки за:

• Необходимите действия на Общинска администрация Долни чифлик и Общински Съвет Долни чифлик във връзка с по-нататъшното изпълнение на ПИРО;

• Препоръки по отношение на системата за наблюдение на изпълнението на ПИРО;

• Подобряване на действията по прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност за изпълнението на ПИРО.

Междинната оценка обхваща периода от 2021 след приемането на ПИРО до настоящата 2024 г. и всички приоритети и стратегически цели на ПИРО. Тази оценка е в средата на плановия период и се стреми да обобщава и допълва резултатите от възможни предхождащи и текущи доклади по изпълнението.

Очаквани резултати от междинната оценка на изпълнението на ПИРО на община Долни чифлик:

- ✓ Обобщен анализ на постигнатите цели;
- ✓ Подпомагане на процесите на контрол върху изпълнението на ПИРО;
- ✓ Определяне на слабостите в процеса на изпълнение на ПИРО и набелязване на подходи за тяхното преодоляване;
- ✓ Препоръки относно бъдещи евентуални актуализации на ПИРО и/или разработване на ПИРО за следващ планов период;
- ✓ Предвиждане на мерки за постигане на по-висока ефективност при изпълнението на ПИРО;
- ✓ Засилено партньорството между заинтересованите страни в процеса на изпълнение на ПИРО;
- ✓ Подобряване на публичността на ПИРО.

II. МЕТОДИКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА

Методиката е инструмент за наблюдение на изпълнението и оценка на ефективността и ефикасността на реализацията на стратегическия документ, както и за оценка на въздействието на предприетите действия. Методиката е в съответствие с принципите за изготвяне, изпълнение, наблюдение и оценка на стратегически документи за регионално развитие и е съобразена с нормативните изисквания – ЗРР, ППЗРР и Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., с наличния институционален капацитет и осъществяваните функции от органите на местното самоуправление и общинската администрация, както и с принципа на взаимодействие със заинтересованите страни.

Методическият подход за настоящата междинна оценка включва следните компоненти:

– Същност и предназначение на междинната оценка;

– Определяне на структурата (основни раздели) на междинната оценка;

– Формулиране на целите и задачите на междинната оценка;

– Описание на прилаганата методология (използвани) методи на проучванията, следване на технологична последователност - стъпки на действията по изработване на оценката;

– Представяне на резултатите.

Цели и задачи на междинната оценка:

Осъществяването на наблюдението и оценката на изпълнението на ПИРО е изключително важна стъпка към подобряване и усъвършенстване на процеса на стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и по-добра работа на отговорните институции за провеждането на политиката за регионално развитие.

В целевата си част на междинната оценка на ПИРО се включва:

- Изготвяне на независима и обективна последваща оценка на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021 – 2027 г., в съответствие с нормативните изисквания за обхват и качество.

За постигане на така декомпозираната цел са заложени за изпълнение следните задачи:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;

2. оценка на общото въздействие;

3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;

4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Прилагани методи на изследване.

За целите на междинната оценка (МО) се използва система от методи, които са намерили широко приложение в практиката при изработване на подобен вид документи. Такива методи са:

- *документален:* При подбора и съпоставянето на документите са използвани следните критериални изисквания:

– Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие;

– Обвързаност на действащите в оценявания програмен период общински секторни стратегически, планови, програмни и друг вид документи с целите и приоритетите на ПИРО на община Долни чифлик;

– Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие; влияние на промените върху социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2021 г.

•*аналитичен и синтезен* (и двата метода, базирани на използване на определен вид информация, която се пригажда за конкретната цел). Анализът и оценката на разполагаемите документи и други източници на информация следва да отговаря на следните изисквания:

– Да отразява тяхната актуалност и достоверност;

– Посочване на източника на информацията, съдържаща се в оценяваните документи;

– Степента на изчерпателност и съответствие с методическите указания.

За целта в междинната оценка се съдържат факти и доказателства за изпълнението на ПИРО и преглед на всички съпътстващи документи на община Долни чифлик, които съвместно с ПИРО допринасят за неговото изпълнение. Същевременно се анализират публичните инвестиции на територията на общината на базата на проектите (изпълнени и в процес на изпълнение), източниците на финансиране, ефекта и устойчивостта от тези инвестиции. Екстраполацията и синтеза на информацията са извършени, съгласно правилата за разработване на стратегически и планови документи и в съответствие с изискванията на техническата спецификация.

•*Теренен и експертен метод.* Събирането и обработването на информацията е извършено чрез интернет, работа на терен – интервюиране, срещи и консултации, работа с документи и др. методически подходи. При изготвянето на МО е приложен подход на комбиниране на външна експертна оценка и консултиране със заинтересованите страни.

Тъй като посочените методи, допълнени с някои други, са широко използвани и са достатъчно добре познати, се счита за целесъобразно те да не бъдат детайлно описвани.

Технологична последователност на действията.

С оглед постигане на целите на междинната оценка, в прилагания методически подход за нейното изработване, е възприета следната технологична последователност на действията:

- Анализ на документалната основа, касаеща изпълнението на ПИРО в програмния период 2021 - 2027 г. (Достъпни общински секторни документи със стратегически, планов и програмен характер и др.);
- Анализ на изпълнението на стратегическите цели и приоритети на ПИРО. Формулиране на констатации, изводи и оценки за изпълнението (или неизпълнението) на дейности и мерки по целите на ПИРО;
- Формулиране на обобщени изводи за изпълнението или неизпълнението, както по отделните приоритети, така и на Плана като цяло;
- Прилагане на заложените в ПИРО индикатори за изпълнение на приоритетите, целите и подцелите и на конкретните мерки на ПИРО (с техните целеви стойности, ако такива са заложени в системата за мониторинг) за формиране на оценки за изпълнението;
- Формулиране на препоръки (основаващи се на обективните анализи и оценки на изпълнението на ПИРО), които се отнасят за подобряване на планирането за програмния период 2021-2027 г.

Анализът на изпълнението на ПИРО е направен по отделни компоненти – приоритети, подцели и мерки на всеки приоритет. Подобен подход се използва за да се направи представяне на резултатите от междинната оценка, т.е. посочените технологични стъпки се прилагат диференцирано – по отделните приоритети, цели и конкретизиращите ги мерки, включени в ПИРО. Така за всеки приоритет на ПИРО се анализира изпълнението, правят се съответните констатации и изводи, предлага се оценка и се формулират съответните препоръки, ако се налагат такива. Отделно за всички приоритети на ПИРО се прави обобщена оценка и ако се налага – обобщени препоръки.

Критерии за оценка:

Методическият инструментариум на междинната оценка включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират потенциала за реализация и качеството на резултатите при изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г.:

– Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за текущия планов и програмен период;

– Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие;

– Отразяване и влияние върху състоянието и промените в социалноикономическия профил на общината за наблюдавания период след 2021 г.;

– Постигнати резултати, въздействие и цялостна ефективност на изпълнението на ПИРО;

– Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;

Представяне на готовия документ (междинната оценка).

За провеждане на качествена оценка на изпълнението на ПИРО на Община Долни чифлик, бяха изискани всички документи, касаещи планирането, отчитането и наблюдението, групирани по видове документи и нива както следва:

 Документи за планиране развитието на община Долни чифлик – ПИРО 2021 – 2027 г. и актуализиран документ от 2024 г. с индикативни финансови таблици и индикатори;

 Документи за планиране на развитието на област Варна и Североизточен район;

 Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО, които бяха предоставени от Община Долни чифлик;

 Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в област Варна (социални услуги);

 Други източници на информация – териториалните служби и Националния статистически институт, Агенция по заетостта, служба ГРАО в общината, Информационна система за управление и наблюдение (ИСУН), Единна информационна система за управление на регионалното развитие (ЕИСУРР).

Резултатите от извършената междинната оценка се представят под формата на Доклад за изпълнението на действащия План за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. В него наред с анализите, изводите и оценките се съдържат и препоръки, относно бъдещото изпълнение на ПИРО 2021 – 2027 г.

III. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

1. Обща характеристика

Оценката на междинните резултати се основава на списък с проектите, включени в ПИРО за периода 2021 – 2027 г. на община Долни чифлик, разработен и попълнен за целите на Междинната оценка от местната администрация. Към списъка е извършено и обобщение на частни проекти и инвестиции с отношение към ПИРО от ИСУН2020. Основните източници на информация са допълнени с по-детайлно проучване на единични проекти с оглед точно определяне на тяхното съответствие с приоритетните области и мерки на общинския план. В обхвата на оценката са включени само проекти, които към края на 2023 г. са изпълнени или са в процес на изпълнение към момента. Независимо, че някои от проектите са в процес на оценка или се очаква подписване на договор за финансиране, то за тях е отчетена липса на напредък. Принос на Междинната оценка е систематизирането на всички разгледани проекти и инициативи, заедно с посочване на техните основни характеристики. По-долу е направен обзор на резултатите от гледна точка на тяхната принадлежност и насоченост към шестте приоритетни области на плана.

За развитието на община Долни чифлик е утвърдена следната **визия:**

„Община Долни чифлик – модерен административен, културен и туристически център по Черноморското крайбрежие, с оптимална среда за развитие на бизнеса и пълноценна реализация на човешкия фактор, с добре развито селско и горско стопанство, привлекателна за младите хора, инвеститори и туристи, осигуряваща сигурност, чиста околна среда и висок жизнен стандарт за своите граждани“ са декомпозирани следните три стратегически цели:

Стратегическа цел I: Ускорено икономическо развитие на общината и диверсификация на икономическите дейности с прилагане на иновации и осигуряване на благоприятна бизнес среда, щадяща ресурсите

Стратегическа цел II: Изграждане и рехабилитация на ефективна техническа инфраструктура за постигане на устойчиво развитие, съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата

Стратегическа цел III: Осигуряване на благоприятна среда за развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот чрез подобряване състоянието на административния капацитет и равен достъп до публични услуги

Стратегията за реализация на целите и приоритетите за развитие, залегнали в общинския план за интегрирано развитие, обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните най-общи стратегически цели на развитието, определените приоритети за действие и техните мерки, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на предвидения пакет от проекти.

Приоритетните области, заедно с тяхното съдържание, са необходимите условия за постигане на стратегическите цели и визията за община Долни чифлик. Всяка приоритетна област съсредоточава нужните мерки, които трябва да бъдат предприети с предимство пред останалите възможни дейности в подкрепа на местното развитие. Приоритетните области предопределят мерките за въздействие и дават отговор на въпроса относно целесъобразността и навременността на целените благоприятни въздействия.

2. Оценка на ПИРО на икономическото и социално развитие на община Долни чифлик

Аналитичната част на ПИРО обхваща всички сфери на социално-икономическия живот в община Долни чифлик. Анализът е изчерпателен, подробен като обхваща следните области:

- Обща характеристика/профил на община Долни чифлик, в която са включени: исторически данни за общината, местоположение, природни ресурси и геостратегически позиции;
- Състояние на местната икономика, която съдържа обща характеристика на икономиката, инвестиции, наети лица, пазар на труда и средна работна заплата, сектори промишленост, строителство, туризъм и селско стопанство;
- Развитие на социалната сфера и човешки ресурси, с описание на демографските характеристики на общината, основните тенденции в развитието и броя и структурите на населението, възрастова, полова и образователна структура на населението, движение, прираст и характеристики на селското население. Анализът включва обстоен преглед на жилищния сектор – граден фонд, жилищен фонд, социалната инфраструктура – здравеопазване, образование, социални услуги, култура, анализ на спортните и младежките дейности, развивани на територията на общината;
- Устройство на територията включва анализ на развитието на селищната мрежа и териториално-урбанистичната структура на ниво община и ниво град, проблеми на устройственото планиране;

- Инфраструктурно развитие свързаност и достъпност на територията съдържа подробно описание на транспортната инфраструктура и мрежи, сектори - водоснабдяване и канализация, реки, язовири, съобщителни системи, мрежи и др.;
- Екологично състояние и рискове разглежда качеството на атмосферния въздух, водите, почвите, отпадъци, зелена система в населените места и защитени територии;
- Публично-частно партньорство, междуобщинско сътрудничество и административен капацитет на Община Долни чифлик. Информацията е богата и достоверна, като статистическата информация е актуализирана съобразно последното преброяване от септември 2022 г.

3. SWOT анализ на силните и слабите страни и потенциала за развитие

SWOT анализът на община Долни чифлик е изчерпателен и оценява всички аспекти на външните и вътрешни фактори, като разглежда силните и слаби страни на общината. Положителните и отрицателните фактори в развитието на общината са ясно разграничими като се разглеждат и евентуални възможности за подобрение, както и бъдещи заплахи. Изводите на SWOT анализа са актуални. Може да се направи извода, че прегледът на слабите страни потвърждава отново описаните в ПИРО, както и:

• SWOT анализът е все още валиден;

• Темите на SWOT анализа отразяват както базовите стойности, така и обновените социално- икономически данни;

• Стратегията и целите на ПИРО отразяват темите от SWOT анализа;

• Приоритетите на ПИРО продължават са релевантни за несъответствията и пропуските, идентифицирани от SWOT-анализа.

4. Външна съгласуваност на ПИРО – планове, стратегии и политики на регионалното развитие от по-високо равнище

Планът за интегрирано за развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. е разработен и актуализиран в съответствие със стратегическите цели и приоритети на европейско, макро-регионално, национално и регионално ниво, като са разгледани и релевантните стратегически документи, а именно: Европейска политика за сближаване за периода 2021-2027 г., Дунавската стратегия през периода 2021 – 2027г., Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България[1], Актуализирана

[1] Приет с Решение № 203 на Министерския съвет от 07.04.2022 г.

национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.[2], Интегрирана стратегия за териториално развитие на Североизточен район[3].

За всеки от изброените стратегически документи обстойно са обследвани заложените цели, приоритети, мерки и интервенции за постигането им, резултатите от които са взети предвид при актуализацията на стратегическата рамка на ПИРО на Община Долни чифлик.

5. Оценка на качеството на прилагането и организацията на мониторинга

Всички стратегически документи трябва да имат система за мониторинг (наблюдение) и оценка на изпълнението, заложена в началото на изпълнение. Основният въпрос на оценката е „дали вършим правилните дейности" и тя е насочена преди всичко към степента на постигане на целите, а също и на постигнатите действителни в сравнение с очакваните резултати. При извършване на оценката е важен и въпросът дали поставените цели са постигнати посредством използваните средства, дали получените резултати и наблюдаваните въздействия действително са резултат от реализацията на политиката/програмата, а не от други обстоятелства.

Наблюдението е част от регулярното управление на прилагането на плана и изпълнява основна функция: обратна връзка и предотвратяване на рисковете пред изпълнението на предвидените дейности и в резултат на това, на стратегическите цели и приоритетите. В ПИРО 2021 – 2027 на Община Долни чифлик е записано, че основни участници в процесите на наблюдение, оценка и актуализация на Плана са: Общинският съвет, Кметът на общината, специализираните дирекции в местната администрация, различните институции, осигуряващи необходимата информация и заинтересованите страни – представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, заедно с отделните жители на общината. Кметовете и кметските наместници в селата са също част от системата за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО. Те наблюдават осъществяването на общите дела на общинското развитие в рамките на отделните населени места и осигуряват информация за състоянието и тенденциите в развитието на техните землища.

[2] Приета с Решение № 306 на Министерския съвет от 07 май 2020 г.
[3] Приета с Решение № 898 на Министерския съвет от 16.11.2022 г.

Резултатите от наблюдението на Плана за интегрирано развитие на Община Долни чифлик 2021 – 2027 г се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност - промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Плана за интегрирано развитие на общината; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

В ПИРО е изтъкнат положителния аспект при формулиране на механизмите за изпълнение на Плана за интегрирано развитие на общината като е препоръчително създаване на специална експертна група/екип/ за наблюдението и оценката му. Такава група към момента не не е конституирана. В този смисъл препоръка на екипа е в оставащия период да бъде създадена такава група за мониторинг, която да включва експерти от всички ключови звена, ангажирани с проследяване на изпълнението и напредъка и физическите индикатори

6. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ПИРО въз основа на регламентираните в него индикатори

Съгласно Методическите указания на МРРБ, системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на ПИРО трябва да отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

За целите на ПИРО съобразно Методическите указания на МРРБ се използват два вида индикатори: за продукт и за резултат.

- ✓ Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и

изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

- ✓ Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Типа индикатор, който ще се прилага към съответен приоритет или цел зависи от конкретиката на формулираните цели, приоритети и мерки в съответния ПИРО. Най-общо индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат – по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат.

Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите. Индикаторите за продукт могат да измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект – включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация. Системата от индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО на община Долни чифлик е проектирана така, че да отговаря на Методическите указания на МРРБ и най-добрите световни практики. Следвайки методическите постановки на Световна банка са възприети и доразвити някои принципни постановки, присъстващи в указанията на МРРБ. Така са дефинирани две подсистеми за формулиране на индикаторите:

- подсистема от индикатори за наблюдение (мониторинг) на изпълнението на плана като текуща дейност, съпътстваща процеса на реализация на ПИРО, осигуряваща текущ контрол върху параметрите на изпълнението с цел реакция при възможно отклонение от плана;
- подсистема от индикатори за оценка, имаща за цел да установи дали заложените в плана цели са постигнати и каква е степента на постигане/ не постигане на целите.

Посочените в Методическите указания на МРРБ индикатори за резултат и индикатори за продукт съответстват на заложените индикатори, дефинирани в ПИРО на община Долни чифлик.

След изготвянето на ПИРО – Долни чифлик, на по-късен етап след приемане на редица документи от ЕК, МРРБ актуализира Методиката като указва при разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО да се имат предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г. Списък на общите индикатори, съгласно проектите на Регламенти на ЕС за периода 2021-2027 г., е представен в ново Приложение № 3а към Методическите указания. В тази връзка при актуализацията на ПИРО през настоящата 2024 г. в плана на Долни чифлик са заложени и общи индикатори.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района и Методическите указания за разработване на ПИРО за периода 2021 – 2027 г. на МРРБ. Така заложени в ПИРО, то те са:

- ✓ ***Конкретни –*** ясни са за разбиране и повечето от тях са лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- ✓ ***Измерими –*** за по-голямата част от тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни. За някои от индикаторите липсва информация и не може да бъде отчетена стойност, а за други според НСИ информацията е конфиденциална и в голяма степен противоречива;
- ✓ ***Достъпни - за някои индикатори*** има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена. Както и в предходната категория за някои от индикаторите липсва информация и не може да бъде отчетена стойност, а за други според НСИ информацията е конфиденциална;
- ✓ ***Адекватни -*** обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ ***Обвързани са с времето -*** на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г. (Съгласно Регламент за

ЕФРР за периода 2021-2027) е изготвен при актуализацията на ПИРО, с оглед забавата на създаването му, а и одобрението и стартирането на програмите през програмния период 2021 – 2027 г., както и самото Заложено е общите показатели за крайния продукт и за резултатите за ЕФРР (по цели „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Interreg“) и Кохезионния фонд да се отчитат в края на 2027 г. В тази връзка в настоящата междинна оценка не се отчита тяхното изпълнение.

Общите индикатори отчитат приноса на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик 2021 – 2027 г. в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г., съгласно проекта на Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027.

Тази част на междинната оценка за изпълнение на ПИРО – Долни чифлик се изготвя на база заложените индикатори за мониторинг и постигнатия напредък в изпълнението на плана, като само се описват индикаторите, тъй като са приети с актуализацията и са заложени да се изпълнят до края на 2027 г. Съответно следва в голямата си част да са обект на изследване в последващата оценка на ПИРО.

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
*Първи основен приоритет:*Растеж, внедряване на иновации, надграждане и модернизация на общинската икономика и постигане на конкурентоспособност при щадящо използване на природните ресурси, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията в климата						
Мярка 1.1. Подобряване на условията за бизнес развитие и инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност и привличането на инвестиции	Брой подкрепени предприятия в аграрния сектор в т. ч. биоземеделие	Брой	ИСУН, Община Долни чифлик	3 години	5	2
	Брой подкрепени за разширяване МСП и привлечени инвестиции	Брой	ИСУН	3 години	6	3
Мярка 1.2. Подобряване на инвестиционния климат, бизнес средата и предприемаческата екосистема за иновации и икономически растеж	Брой предприятия с дигитализация на местната икономика	Брой	ИСУН	5 години	3	0
	Брой предприятия с технологична модернизация на местната икономика	Брой	ИСУН	3 години	5	3
	Брой предприятия с развитие на екологично чисти производства, модернизиране на стопанства, вкл. биоземеделие	Брой	ИСУН	5 години	3	1
Мярка 1.3. Трансформация на	Подкрепени МСП по Програмата за икономическа трансформация	Брой	ИСУН	5 години	2	0

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
икономиката към енергоефективна, ниско въглеродна и кръгова икономика	Насърчение намаляването на промишлените отпадъци и ресурсната ефективност на производствените процеси в МСП	Брой	ИСУН	5 години	2	0
	Брой предприятия с повишена осведомеността относно възможностите за управление на промишлените отпадъци	Брой	ИСУН	5 години	5	0
Мярка 1.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда	Брой предприятия, подкрепени активни мерки за достъп до пазара на труда	Брой	ИСУН	5 години	5	0
	Брой предприятия с интеграция на маргинализираните общности и с инвестиции в човешките ресурси	Брой	ИСУН	5 години	2	0
		Брой	ИСУН	3 години	3	0
Втори основен приоритет: **Създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане**						
Мярка 2.1. Подкрепа за развитие на туристическия потенциал	Брой разработени и маркетирани туристически продукти	Брой	Община Долни чифлик	3 години	2	1
	Брой туристически обекти, които получават подпомагане*[4]	Брой	ИСУН, Община Долни чифлик	3 години	2	2

[4] Със знак „*“ са посочени индикатори, дефинирани на ниво общината за нуждите на мониторинга, наблюдението и оценката на ПИРО

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
Мярка 2.2. Оползотворяване и устойчиво опазване на местното културно наследство, историческата среда и културното многообразие	Интервенции и инвестиции в сградния фонд на народните читалища на територията на общината	Брой	ИСУН, Община Долни чифлик	3 години	2	0
Мярка 2.3. Опазване и устойчиво оползотворяване на местното природно наследство, природни ресурси, местообитания и биоразнообразие	Съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие и опазване на характерните ландшафти – създадени екопътеки	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН	5 години	2	0
	Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване*	ха	Община Долни чифлик, ИСУН	3 години	2	0
Мярка 2.4. Диверсифициране на местни туристически продукти и услуги	Въведени нови туристически продукти и услуги и/или подходящо брандиране/ребрандиране на съществуващи такива, предлагани на туристическия пазар за диференциране и/или диверсифициране на местния туризъм	Брой	ИСУН, Долни чифлик	5 години	1	1

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
	Брой проекти в подкрепа на провеждането на различни видове събития, в т.ч. фестивали, творчески изяви, културно-развлекателни прояви и други сходни мероприятия, както и облагородяване на пространства за реализирането им и др.	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН	Ежегодно	15	5
Трети основен приоритет: Развитие на инфраструктурата като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси и съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата						
Мярка 3.1. Подобряване на свързаността на общината и създаване на функционални връзки за стабилизиране на икономическите и социални процеси	Рехабилитирана улична мрежа*	Км/%	Община Долни чифлик	Ежегодно	20	2
	Дължина на реконструираните или модернизирани пътища	км	АПИ, Община Долни чифлик, ИСУН	ежегодно	30	2
Мярка 3.2. ВиК инфраструктура и ПСОВ	Реконструирана водопроводна и канализационна мрежа	км	ВиК, ИСУН, Община Долни чифлик	3 години	15	2
	Брой изградени ПСОВ	Брой	ВиК, Община Долни чифлик, ИСУН	5 години	3	0

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
Мярка 3.3. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност за смекчаване изменението на климата	Обществени сгради, получили подкрепа за подобряване на енергийните им характеристики (RCO 19)	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН и др.	3 години	2	0
	Домакинства, получили подкрепа за подобряване на енергийните характеристики на жилището си (RCO 18)	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН и др.	3 години	5	0
	Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на община Долни чифлик	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН и др.	3 години	3	0
Мярка 3.4. Съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата	Брой изградени обществени зони за отдих и рекреация и зелени площи, включително физически елементи на средата и зелена инфраструктура	Брой	Община Долни чифлик, ИСУН и др.	3 години	9	2
Мярка 4.5. Устойчиво управление на отпадъците	Обособена зона – КК „Шкорпиловци" за зона за прилагане на интегриран подход	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0
	Извършена биологична рекултивация на общинското депо за битови отпадъци	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
	Изградени площадки, свързани с дейностите по управление на отпадъците	Брой	Община Долни чифлик	5 години	2	0
	Ликвидирани нерегламентирани сметища	Брой	Община Долни чифлик	3 години	10	5
Четвърти основен приоритет: Осигуряване на условия за достъп до качествени публични услуги и квалифицирана подкрепа в общността						
Мярка 4.1. Равен достъп до качествено образование и обучение	Обновена материално-техническата база в образователните институции	Брой	Община Долни чифлик	3 години	2	1
	Брой прилагане на мерки за енергийна ефективност, използване на ВЕИ, ремонтни дейности и оптимизиране на дворното пространство системата на училищната и социално-битова среда в системата на образованието	Брой	Община Долни чифлик	3 години	1	0
Мярка 4.2. Развитие на спортната инфраструктура за предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност	Изграждане на нови спортни обекти и съоръжения	Брой	Община Долни чифлик	3 години	5	0
	Изграждане на нови и адаптиране на действащи спортни съоръжения и площадки в детските градини и училищата към изискванията за безопасност и функционалност	Брой	Община Долни чифлик	3 години	3	1

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
Мярка 4.3. Развитие и на социалната инфраструктура и предоставяне на интегрирани здравно – социални и социални услуги в общността за уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания или деца	Осигурен равен и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи над 18 г.;	Брой	Община Долни чифлик	3 години	20	0
	Увеличен брой социалните услуги и социално-икономическа интеграция на уязвими групи	Брой	Община Долни чифлик	3 години	3	0
	Подобрена инфраструктурата за предоставяне на социални и гарантиране на равен и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги	Брой	Община Долни чифлик	3 години	2	0
Мярка 4.4. Подобряване на здравната система в общината и увеличаване на достъпа на населението до качествено и навременно здравно обслужване	Брой на медицинските практики в общината и брой на предлаганите здравни услуги	Брой	Община Долни чифлик	5 години	2	0
	Изграден здравен кабинет	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0
	Брой ремонти на здравна служба	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0
Мярка 4.5. Подобряване състоянието на културната	Брой ремонти на сградния фонд на културната инфраструктура	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0

Индикатори за продукт						
Приоритет, мярка	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Източник на информация**	**Период на отчитане**	**Целева стойност**	**Етап на междинна оценка**
инфраструктура и дейности	Брой нови прояви в културния календар и художествената самодейност	Брой	Община Долни чифлик	3 години	2	2
	Брой нови дейности в читалищата и пенсионерските клубове	Брой	Община Долни чифлик	5 години	3	1
Пети основен приоритет: Добро управление и партньорства със заинтересованите страни						
Мярка 5.1. Дигитализация и повишаване капацитета на общината за устойчиво, модерно и електронно административно обслужване	Брой въведени нови ел. услуги	Брой	Община Долни чифлик	5 години	3	0
	Изработен ОУП	Брой	Община Долни чифлик	5 години	1	0
	Брой на служители повишили квалификацията усъвършенстване и укрепване на административните умения и компетентностите	Брой	Община Долни чифлик	5 години	15	0
Мярка 5.2. Реализиране на партньорски проекти	Брой осъществени партньорски инициативи между институции, общинска администрация, НПО за укрепване на институционалния капацитет, както и реализиране на проекти със съседни общини	Брой	Община Долни чифлик	5 години	5	0

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	***Индикатор***	***Мерна единица***	***Източник на информация***	***Период на отчитане***	***Базова стойност***	***Целева стойност***
Стратегическа цел I: Ускорено икономическо развитие на общината и диверсификация на икономическите дейности с прилагане на иновации и осигуряване на благоприятна бизнес среда, щадяща ресурсите	*Туристи/посещения в подпомогнатите обекти (RCR 77)*[5]	*%*	*Община Долни чифлик,*	*2027*	*11 661*	*10%*
	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа (безвъзмездни средства, финансови инструменти) (RCR 02)	*млн. лв.*	*ИСУН, предприятия*	*2027*	*0*	*50*
	Предприятия с подобрени енергийни характеристики (RCR 30)	*брой*	*ИСУН, предприятия*	*2027*	*0*	*5*
	*Преки чуждестранни инвестиции с натрупване на човек от населението ** [6]	*евро*	*ИСУН, предприятия*	*2027*	*0*	*1*
	*Брой привлечени инвеститори и сключени договори с компании за изграждане на предприятия, складове и т.н.**	*брой*	*Община Долни чифлик, МИ, НКИЗ, ББР/ Инвеститори*	*2027*	*0*	*1*

[5]Посочен код на съответния индикатор, съгл. Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021-2027 г., посочен в Методическите указания на МРРБ

[6] Със знак „*“ са посочени индикатори, дефинирани на ниво общината за нуждите на мониторинга, наблюдението и оценката на ПИРО

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	***Индикатор***	***Мерна единица***	***Източник на информация***	***Период на отчитане***	***Базова стойност***	***Целева стойност***
	Работни места, създадени в подкрепяните структури (RCR301)	*брой*	*ИСУН, НСИ*	*2027*	*0*	*10*
	Служители на МСП, които са преминали продължаващо професионално образование и обучение (продължаващо ПОО) (по видове умения: технически, управленски, предприемачески, екологични, други) (RCR 98)	*брой*	*ИСУН, предприятия*	*2027*	*0*	*15*
	Търсещи работа лица, които използват годишно услугите на подкрепяните служби по заетостта (RCR 65)	*брой*	*НСИ, РДБТ*	*2027*	*0*	*630*
	Ползватели на новоизградени, реконструирани или модернизирани пътища (RCR 55)	*брой*	*АПИ, ИСУН, Община Долни чифлик*	*2027*	*0*	*40 000*
	RCR 56 — Спестено време вследствие на подобрената пътна инфраструктура	*време*	*Община Долни чифлик, АПИ*	*2027*	*0*	*От 10 до 60 минути*
	Годишен брой на пътниците, използващи	*брой*	*Община Долни чифлик*	*2027*	*0*	*11000*

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	***Индикатор***	***Мерна единица***	***Източник на информация***	***Период на отчитане***	***Базова стойност***	***Целева стойност***
	обществения транспорт (RCR 62)					
	Годишен брой на лицата, използващи специално предназначената велосипедна инфраструктура (RCR 64)	*%*	*Община Долни чифлик, АПИ*	*2027*	*0*	*5*
Стратегическа цел II: Изграждане и рехабилитация на ефективна техническа инфраструктура за постигане на устойчиво развитие, съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата	*Сгради с подобрена енергийна класификация - жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни (RCR 28)*	*брой*	*Община Долни чифлик, АУЕР, ИСУН и др.*	*2027*	*3*	*10*
	Общо произведена енергия от възобновяеми източници - електроенергия, топлинна енергия (RCR 31)	*MWh/год.*	*АУЕР*	*2027*	*16 353*	*56 127*
	*Намалено количеството депонирани отпадъци**	*%*	*Община Долни чифлик, РИОСВ, ИСУН*	*2027*	*60*	*30*
	Жители, свързани поне към системи за пречистване на отпадъчни води	*%*	*ИСУН, РИОСВ, „ВиК“ ООД, Варна*	*2027*	*5%*	*30%*

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	***Индикатор***	***Мерна единица***	***Източник на информация***	***Период на отчитане***	***Базова стойност***	***Целева стойност***
	Загуби на вода (RCR 43)	*%*	*„ВиК“ ООД, Долни чифлик*	*2027*	*45%*	*25%*
	RCR 27 — Домакинства с подобрени енергийни характеристики на своите жилища	*брой*	*Община Долни чифлик, НСИ*	*2027 г.*	*160*	*600*
	RCR 28 — Сгради с подобрена енергийна класификация (жилищни, частни нежилищни, обществени нежилищни), сграда – кметство в с. Старо Оряхово	*брой*	*Община Долни чифлик, ИСУН*	*2027 г.*	*160*	*600*
Стратегическа цел III: Осигуряване на благоприятна среда за развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот чрез подобряване състоянието на административния капацитет и равен достъп до публични услуги						
	Годишен брой на децата, използващи подкрепяната образователна инфраструктура (RCR 71)	*брой*	*Община Долни чифлик, ИСУН*	*2027*	*0*	*500*
	*Годишен брой на лицата, които използват подкрепяната спортна инфраструктура**	*брой*	*Община Долни чифлик, ИСУН*	*2027*	*0*	*200*
	Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните здравни заведения (RCR 73)	*брой*	*Община Долни чифлик, Лични лекари, ИСУН*	*2027*	*0*	*16000*

Индикатори за резултат						
Стратегическа цел	***Индикатор***	***Мерна единица***	***Източник на информация***	***Период на отчитане***	***Базова стойност***	***Целева стойност***
	Годишен брой на лицата, които използват подкрепяните съоръжения за социални грижи (RCR 74)	*брой*	*Община Долни чифлик, АСП*	*2027*	*0*	*30*
	Ползватели на подкрепяната културна инфраструктура (RCR 78)	*брой*	*Община Долни чифлик, културни институции*	*2027*	*0*	*700*
	RCR 91 — Средно време за отправяне на покани, избор на проекти и подписване на договори	*време*	*Община Долни чифлик*	*2027*	*0*	*3 месеца*
	RCR 92 — Средно време за възлагане на обществени поръчки (от началото на процедурата до подписването на договор	*време*	*Община Долни чифлик*	*2027*	*0*	*3 месеца*
	RCR 93 — Средно време за изпълнение на проект (от момента на подписване на договора до последното плащане	*време*	*Община Долни чифлик*	*2027*	*0*	*36 месеца*

Стратегията за реализация на ПИРО отразява логиката на интервенциите за постигане на конкретни резултати, продукти и ефект от прилагането на ПИРО. Ефектът от прилагането на плана се проявява в крайните видими и измерими резултати, продуктите и въздействието на съответните дейности и проекти върху целевата територия и нейното население. Наблюдението и оценката на изпълнението на плана следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината (настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции). Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

Оценката от изпълнението на първоначалните резултати от изпълнението на плана е изготвена на база заложената в него Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействие. Следва да се има предвид, че на етапа на изготвянето на ПИРО Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027 и програмите за БФП все още не са били одобрени и в първоначалния вариант на ПИРО информацията в този аспект е оскъдна. Едва при актуализацията през 2024 г. са заложени индикаторите за изпълнение, които следва да се отчитат и анализират на по-късен етап от изпълнението на ПИРО.

Индикаторите отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие. Степента се отчита с количествено и/или качествено с измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатото социално, икономическо и инфраструктурно развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите индикаторите могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори, заложени в ПИРО са количествено измерими и осигуряват обективност на оценките и изводите.

ИЗВОДИ:

Настоящата междинна оценка е пряко следствие на законодателното изискване за мониторинг, контрол и самооценка на органите на местната власт в изпълнение на общите и специфични политики, заложени Плана за интегрирано развитие на Община Долни чифлик. Като задължителен елемент от същия ПИРО, тя няма императивен характер, но е основен критерий за изпълнението на този програмен документ.

В ПИРО, обхващащ периода 2014 – 2020 г., е приета система от индикатори /критерии/ за наблюдение на изпълнението му, която позволява отчитането на напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината въз основа на обективна информация и данни. В ПИРО на община Долни чифлик са заложени, индикатори за мониторинг и оценка на изпълнението, като една част от тях са добре формулирани, конкретно измерими, добре онагледени и видими от местната общност, поради което не следва да се променят, или видоизменят.

Същевременно е препоръчително да се въведе механизъм, по който те да се отчитат ежегодно чрез годишните отчети за изпълнението на ПИРО. Така ще се създаде възможност за ежегодно проследяване на напредъка и ефекта от прилагането на ПИРО в Община Долни чифлик и навременно актуализиарне при необходимост на индикаторите и коригиране на политиките, прилагани от местната власт.

Както бе споменато на етапа на междинната оценка не може да се отчете напредъка, поради факта, че те са заложени при актуализацията на ПИРО през настоящата 2024 г. и отчитането е заложено да е в края на 2027 г. Това се дължи на забавата на одобрението програми за програмния период и Регламента на ЕФРР за периода 2021-2027, който е приет значително по-късно от изготвянето на ПИРО през 2021 г.

7. Оценка на степента на постигане на целите и приоритетите

Въз основа на таблицата по-горе и на годишните доклади за изпълнението на ПИРО на община Долни чифлик 2021 – 2027 г., в тази точка е представена оценка на степента на постигане на съответните цели и приоритети на плана и актуализираната му версия. Настоящата оценка анализира заложените в ПИРО цели и приоритети като за оценяването им е използвана следната скала на експертно формулирани оценки: ниска степен на изпълнение, средна степен на изпълнение и висока степен на изпълнение.

Избраният подход на качествено оценяване позволява да бъдат направени изводи и заключения в сравнителен план за степента на изпълнение на приоритетите на ПИРО 2021 – 2024 г. на Община Долни чифлик.

Визията отразява желанието за достигане на определено ниво на развитие на община Долни чифлик. Тя е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която изгражда, поддържа и обитава.

Стратегическа цел I: Ускорено икономическо развитие на общината и диверсификация на икономическите дейности с прилагане на иновации и осигуряване на благоприятна бизнес среда, щадяща ресурсите

Определянето на целта се основава на разбирането за подкрепящата роля на Общината за подобряване на инвестиционния климат, бизнес средата и предприемаческата екосистема за иновации и икономически, подкрепа за структурите и институциите, двигатели на иновационните процеси, както и създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане Предвиждат се също преференции за подобряване на условията за бизнес развитие и инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност и привличането на инвестиции, трансформация на икономиката към енергоефективна, ниско въглеродна и кръгова икономика, повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда и т. н. В сферата на туризма е заложено оползотворяване и устойчиво опазване на местното културно наследство, историческата среда и културното многообразие, опазване и устойчиво оползотворяване на местното природно наследство, природни ресурси, местообитания и биоразнообразие и др.

За реализиране на тази цел са предвидени два приоритета с множество мерки и дейности.

Първи основен приоритет: **Растеж, внедряване на иновации, надграждане и модернизация на общинската икономика и постигане на конкурентоспособност при щадящо използване на природните ресурси, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията в климата**

По данни на ИСУН до 2023 г. в община Долни чифлик са изпълнени 21 проекта на 18 фирми, финансирани чрез ОП „Иновации и конкурентоспособност“. От тях 17 са по мерки за безвъзмездна финансова помощ, свързани с пандемията от Covid-19 на

стойност 333 150 лв. От всички фирми, кандидатствали за безвъзмездна финансова помощ 12 са със седалище на управление в община Долни чифлик, 6 са със седалище извън община Долни чифлик, но с офис/подразделение в Долни Чифлик, където се реализира съответно и проекта. Проектните дейности са свързани предимно с инвестиции за 3 846 778 лв. в енергийна ефективност и ефективно използване на ресурсите и 373 830 лв. за подобряване на производствения капацитет чрез закупуване на високотехнологично оборудване.

Общата стойност на проектите, финансирани в община Долни чифлик чрез ОП „Иновации и конкурентоспособност“ до 2023 г. възлиза на 4 555 764 лв.

Данните в ИСУН сочат, че в община Долни чифлик по Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) до края на 2023 г. са финансирани 15 договора на 9 фирми, като 5 от тях са със седалище извън община Долни чифлик, но с офис/подразделение в Долни Чифлик, където се реализира съответно и проекта.

Два от проектите са по мерки за безвъзмездна финансова помощ, свързани с пандемията от Covid-19 на стойност за 153 241 лв. Другите проекти са свързани с инвестиции за модернизиране на рибовъдно стопанство, енергийно ефективни мерки за подобряване на условията на труд, развитие на туристическите дейности и т. н.

Общата стойност на проектите, финансирани по ПМДР е 1 120 826 лв.

Информацията в ИСУН показва, че по Програмата за развитие на селските райони са сключени 34 договора с 23 фирми на обща стойност 787 935 лв. Финансирани са проекти предимно за закупуване на земеделска техника и развитие за земеделските стопанства, в т. ч. проекти за млади фермери.

Реализираните проекти са 7 от общо 12 заложени в Програмата за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик дейности.

Видимо от данните в ИСУН бизнесът в Община Долни чифлик доказва, че е придобил капацитет за изготвяне на проектни предложения и продължава да е активен при подготовката и реализацията на проекти.

Степента на изпълнение на този приоритет, а и на следващите не може с точност да се конкретизира, тъй като на етапа на подготовката на ПИРО не е била налична информация за източниците за финансиране. Механизмите за подкрепа стартират сравнително по-късно и се отразяват върху отчитането на напредъка при изготвянето на междинната оценка.

ИЗВОДИ:

Направеният анализ показва изключително висок напредък в изпълнението на този приоритет. Финансово той е изпълнен на 88,39 %. При заложени 3 394 хил. лв. към момента на МО се отчитат 3 000 хил. лв., като това изпълнение го нарежда на първо място сред останалите приоритети. Високото изпълнение се дължи основно на инициативността на частния сектор, подкрепата на местната и държавна власт, основно чрез европейското финансиране, но все пак трябва да се има предвид, че при подготовката на ПИРО програмите не са били одобрени и приети от ЕК и поради това за голяма част от дейностите и проектите не е била заложена индикативна стойност. В по-голямата част от заложените дейности не е предвиден размер на стойноста на финансиране, което от своя страна представя до голяма степен нереално изпълнението на етапа на МО. В тази връзка в приблизителна точност не може да се определи стойностното изпълнение на етапа на МО, което в последствие ще повлияе на окончателната оценка.

Изпълнени са 3 проекти (представят се синтетично, не по разбивка на предприятия, описани в мерките по-горе) от предвидените 24 дейности, което по техническо изпълнение го нарежда на четвърто място по напредък с 12,5 процентово изражение.

От направения преглед е видно, че са положени изключително много усилия за реализиране на дейностите на Основен приоритет 1 чрез външно проектно финансиране предимно за частния бизнес.

<u>Втори основен приоритет:</u> **Създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане**

По данни на Община Долни чифлик към момента на изготвяне на междинната оценка са реализирани следните проекти:

- **По Мярка 2.1. Подкрепа за развитие на туристическия потенциал**, дейност 2.1.1. Разработване и маркетиране на туристически продукти, проект по 2.1.1.2.Рекламиране на туристическите продукти на общината, на туристически борси и изложения**:** „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик: Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“, Министерство на туризма,

Бенефициент е община Дългопол. Община Долни чифлик е партньор по проекта, като общата стойност на проекта е 398580 лв., в т. ч. 32934,40 лв. съфинансиране.

- **По Мярка 2.2. Оползотворяване и устойчиво опазване на местното културно наследство, историческата среда и културното многообразие, дейност** 2.2.1. Интервенции и инвестиции в сградния фонд на народните читалища на територията на общината, в момента се реализира проект по 2.2.1.2.Създаване на център за изкуства и занаяти в гр. Долни чифлик, финансиран по ПРСР 2014-2020, МИГ Долни чифлик и Бяла**.** Предстои въвеждане на обекта в експлоатация. Обща стойност на проекта 260 114,74 лв. без ДДС, от които 107141,02 лв. без ДДС са съфинансирани от общината.

Със собствени средства е реализиран проект. 2.2.1.3.Ремонт на пешеходната алея в КК „Шкорпиловци“.

- **Мярка 2.4. Диверсифициране на местни туристически продукти и услуги, дейност** 2.4.1. Обогатяване на съдържанието на културните институции, развитие на занаятите, културните и творчески индустрии **е финансиран по** Програма за морско дело и рибарство, BG14MFOP001-4.071 - МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и умения. Общата стойност е 48349.49 лв. без ДДС.

Реализираните проекти са 6 от общо 13 заложени в Програмата за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик лана дейности.

ИЗВОДИ:

Направеният анализ показва изключително висок напредък в изпълнението на този приоритет. Финансово той е изпълнен на 43,53 %. При заложени 873 хил. лв. към момента на МО се отчитат 380 хил. лв., като това изпълнение го нарежда на трето място сред останалите приоритети. Високото изпълнение се дължи основно на инициативността на частния сектор и подкрепата на програмите с европейско финансиране. Следва да се има предвид, че при изготвянето на ПИРО програмите все още не са били одобрени и приети от ЕК и поради това за голяма част от дейностите и проектите не е била заложена индикативна стойност. В по-голямата част от заложените дейности не е предвиден размер на стойноста на финансиране, което от своя страна представя до голяма степен нереално изпълнението на етапа на МО. В тази връзка

следва да се направи уговорката, че в приблизителна точност не може да се определи стойностното изпълнение на етапа на МО, което в последствие ще повлияе на окончателната оценка.

Изпълнени са проекти по шест от заложените 13 дейности, което е 46,15 % техническо изпълнение и нарежда приоритета на второ място по напредък.

От направения преглед е видно, че са положени изключително много усилия за реализиране на дейностите по втори основен приоритет чрез външно проектно финансиране предимно за частния бизнес.

Стратегическа цел II: Изграждане и рехабилитация на ефективна техническа инфраструктура за постигане на устойчиво развитие, съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата

Втора стратегическа цел е фокусирана върху устойчивото управление и оползотворяване на природните ресурси, подобряване на техническата инфраструктура и поддържане на добро качество на околната среда. Приоритетът акцентира върху осигуряване на качествено образование, повишаване достъпа до устойчиви и качествени здравни услуги, разширяване обхвата и вида на социалните услуги и развитие на културата, спорта и младежките дейности. За нейното постигане допринася изпълнението на трети основен приоритет, множество дейности и проекти.

Трети основен приоритет: **Развитие на инфраструктурата като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси и съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата**

По Мярка 3.1. Подобряване на свързаността на общината и създаване на функционални връзки за стабилизиране на икономическите и социални процеси са реализирани дейностите

- На 100 % 3.1.1. Подобряване състоянието на пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност: проект Рехабилитация и реконструкция на обект: ул. „Еделвайс“ част от общинска пътна мрежа на община Долни чифлик – цялостно преасфалтиране, финансиран чрез ПМС 360/2020 г. за 628 718,22 лв.;

На 100 % са изпълнени заложените и проекти по следните дейности:

- 3.1.2. Ремонт/ реконструкция/ рехабилитация/изграждане на улици и велоалеи, пътна сигнализация, организация на движението, проекти: 3.1.2.2. „Рехабилитация и реконструкция на улица „Иглика“, с. Гроздьово“; 3.1.2.3.

„Възстановяване на пътни настилки в община Долни чифлик – с. Венелин – улица от о.т.т 186 до о.т. 226; с. Горен чифлик – ул. Странджа (от о.т. 52 до о.т. 46); с. Гроздьово – ул. „Мак“ (о.т. 132 – о.т. 121)“; 3.1.2.4. Основен ремонт на ул. „Братя Шкорпил“, с. Шкорпиловци; 3.1.2.5. „Възстановяване на пътни настилки в община Долни чифлик – с. Венелин – улица от о.т.т 186 до о.т. 226; с. Горен чифлик – ул. Странджа (от о.т. 52 до о.т. 46); с. Гроздьово – ул. „Мак“ (о.т. 132 – о.т. 121)“ на обща стойност: 1 050 801 лв. без ДДС Средствата са осигурени от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане и МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен.

По Мярка 3.2. ВиК инфраструктура и ПСОВ, дейност 3.2.1. Подобряване на ВиК инфраструктурата са изпълнени следните проекти:

- 3.2.1.2. Рехабилитация на вътрешно разпределителна водоснабдителна мрежа с. Шкорпиловци с осигурено финансиране от Предприятие за управление на дейности за опазване на околната среда (ПУДООС) от 2639224,06 лв.;

- 3.2.1.3.Реконструкция на водопроводна и улична мрежа по улица „Орлов камък“ и улица „Камчийска долина“ – с. Горен чифлик за 2852814,46 лв., осигурени по споразумение с Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

По мярката към момента на изготвяне на междинната оценка се подготвят инвестиционни проекти. Същевременно е одобрен за финансиране от Националния план за възстановяване и устойчивост проект 3.2.2.2.Изграждане на ПСОВ Долни чифлик – Старо Оряхово, който се очаква скоро да стартира.

По Мярка 3.3. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност за смекчаване изменението на климата се изпълнява дейност 3.3.1.1.Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и ВЕИ в публични сгради**, финансиран по** ПРСР 2014-2020 ,проект „Повишаване на енергийната ефективност на сгради общинска собственост в община Долни чифлик“. Проектът включва: изграждане на ФЕЦ до 20 кW – сградата на общинска администрация; изграждане на ФЕЦ до 90 kw сградата на ПГСС „Ив. ВЛ. Мичурин“ гр. Долни чифлик, Изграждане на ФЕЦ до 30kW СУ „В. Левски“ гр. Долни чифлик; изграждане на ФЕЦ до 30 kW ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Старо Оряхово.

Проект, финансиран от НПВУ " Внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Народно читалище - " Изгрев - 1919", в гр. Долни Чифлик ". Стойност 1 133 159,94 лв. и собствено съфинансиране в размер 149 675,22 лв. се реализира на етапа на подготовката на МО.

Чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021 е изградена ФЕЦ в автопарк гр. Долни чифлик на стойност 44145,71 лв. Реализирани са проекти по Красива България – Текущ ремонт на ДГ „Щурче“ с. Гроздьово и Текущ ремонт ДГ „Пламъче“ с. Пчелник.

Със собствени средства е изградена ФЕЦ в ДПЛУИ с. Горен чифлик за 28 949,35 лв. По ПРСР 2014-2020 е реализиран проект "Въвеждане на мерки за повишаване на енергийната ефективност на сграда - кметство с. Старо Оряхово" на стойност 107 306.04 лв. С финансовата подкрепа на МОН е извършено изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик. Със средства от НПВУ са реализирани, или са в процес на реализация още проектите:

- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Тича-2023“, гр. Долни чифлик. Стойност 466 706.24 лв.
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Армеец“, гр. Долни чифлик. Стойност 465 962.70
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Арда 1". Стойност 484 840.72 лв.
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Сокачев - 5“, гр. Долни чифлик, община Долни чифлик, ул. „Сокачев“ № 5. Стойност 739 246.55 лв.

Работи си по Дейност 3.3.1.3. Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на община Долни чифлик Проект Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на община Долни Чифлик на стойност 1 019 183.00 лв.

По Мярка 3.4. Съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата, се реализират дейности по 3.4.1. Изграждане и развитие на обществени зони за отдих и рекреация и зелени площи, включително физически елементи на средата и зелена инфраструктура, ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла, 293323,75 лв.

По Мярка 3.5. Устойчиво управление на отпадъците, дейност 4.3.1.Подобряване на системата за управление на битовите отпадъци, предотвратяване образуването на отпадъци, ефективно използване на ресурсите, е изпълнен проект 4.3.1.2. Биологична рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр. Долни чифлик със собствени средства в размер на 34 965,49 лв.

От всичките заложени 8 дейности в приоритет 3 в Програмата за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик изпълнени проекти са 7 от дейностите.

ИЗВОДИ:

Направеният анализ показва изключително висок напредък в изпълнението на този приоритет. Изпълнени са проекти по 7-те от заложените 8 дейности. Приоритетът по техническо изпълнение е на първо място по напредък с 55,56 %. При финансовата оценка се отчита изпълнение от 25,57 %, което го нарежда на четвърто място в този аспект на изпълнение. При заложени 30 536 хил. лв. към момента на МО се отчитат 7 807 хил. лв. финансово изпълнение. Изпълнението се дължи основно на факта, че финансиращите програми са приети след изготвянето на ПИРО в т. ч. и НПВУ и съответно администрацията не е включила изчерпателно всички възможни източници на финансиране и възможни дейности. В по-голямата част от заложените дейности не е предвиден размер на стойноста на финансиране, което от своя страна представя до голяма степен нереално изпълнението на етапа на МО. Същевременно от направения преглед е видно, че са положени немалко усилия за реализиране на дейностите на Приоритет 3, както от страна на общинската администрация, така и чрез външно проектно финансиране. Така например при дейност 3.3.1.1. „Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и ВЕИ в публични сгради” в справката, предоставена от общината са отчетени 11 проекта.

Стратегическа цел III: Осигуряване на благоприятна среда за развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот чрез подобряване състоянието на административния капацитет и равен достъп до публични услуги

Стратегическа цел III е насочена към осигуряване на благоприятна среда за развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот чрез подобряване състоянието на административния капацитет и равен достъп до публични услуги. Приоритетът акцентира върху подобряването на административните услуги и повишаване на институционалния капацитет, дигитализация и повишаване капацитета на общината за устойчиво, модерно и електронно административно обслужване, както

и партньорство със заинтересованите страни. За нейното постигане допринасят два приоритета, множество дейности и проекти.

Четвърти основен приоритет: **Осигуряване на условия за достъп до качествени публични услуги и квалифицирана подкрепа в общността**

По Мярка 4.1. Равен достъп до качествено образование и обучение, дейност 4.1.1. Подобряване състоянието на сградния фонд на образователните институции на територията на общината чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност, използване на ВЕИ, ремонтни дейности и оптимизиране на дворното пространство са изпълнени следните проекти:

- 4.1.1.1. Обновяване на материално-техническата база в образователните институции, проект, финансиран от Министерството на образованието и науката (МОН) Изграждане на пристройка към основна сграда и изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик на стойност 1515700 лв.;
- 4.1.1.2.Развитие на териториална и местна идентичност на община Долни чифлик, Програма за развитие на селските райони, BG06RDNP001-19.271 - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.271 МИГ ”ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА” по Мярка 7.7 „Развитие на териториална идентичност и маркетинг на дестинацията Долни Чифлик и Бяла”. Проект „Развитие на териториална и местна идентичност на община Долни чифлик“. Стойност 79 235.00 лв. без ДДС;
- 4.1.1.4. Текущ ремонт на ДГ „Пламъче“ с. Пчелник, общ. Долни чифлик, Проект „Красива България“. Стойност 119 433,78 лв. с ДДС.

По Мярка 4.2. Развитие на спортната инфраструктура за предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност, дейност 4.2.1. Изграждане на нови спортни обекти и съоръжения:

- Проект 4.2.1.1. Изграждане на пристройка към основна сграда и изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик, финансиран от МОН за 1515700 лв.
- Проект 4.2.1.2. Подобряване на образователната инфраструктура в община Долни чифлик – изграждане на многофункционална спортна площадка и благоустрояване на прилежащи площи в СУ „Васил Левски„ – гр. Долни чифлик и доставка и монтаж на елементи на градското обзавеждане в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Старо Оряхово за 137245,82 лв., финансиран по ПРСР чрез МИГ.

Мярка 4.3. Развитие и на социалната инфраструктура и предоставяне на интегрирани здравно – социални и социални услуги в общността за уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания или деца, дейност 4.3.1. Осигуряване на равен и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи над 18 г.; Разширяване обхвата на социалните услуги и социално-икономическа интеграция на уязвими групи е изпълнен проект 4.3.1.3. Услуги за ранно детско развитие в Общностен център за деца в риск от 0 до 7 години и техните семейства в община Долни чифлик, финансиран по Оперативна програма развитие на човешките ресурси (ОПРЧР)2014-2020 за 605 582.87 лв.

От всичките заложени 17 дейности в четвърти основен приоритет в Програмата за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик са изпълнени проекти от 7 от дейностите.

ИЗВОДИ:

Направеният анализ показва изключително висок напредък в изпълнението на този приоритет. Изпълнени са проекти по 7-те от заложените 17 дейности. Приоритетът по техническо изпълнение е трето място по напредък с 41,18 %. При финансовата оценка се отчита изпълнение от 85,35 %, което го нарежда на второ място в този аспект на изпълнение. При заложени 6 432 хил. лв. към момента на МО се отчитат 5 490 хил. лв., като това изпълнение го нарежда на второ място сред останалите приоритети. Високото изпълнение се дължи основно на факта, че финансиращите програми са приети след изготвянето на ПИРО в т. ч. и НПВУ и съответно администрацията не е включила изчерпателно всички възможни източници на финансиране и възможни дейности. В по-голямата част от заложените дейности не е предвиден размер на стойноста на финансиране, което от своя страна не може да представи обективно изпълнението на ПИРО на етапа на МО. Същевременно от направения преглед е видно, че са положени немалко усилия за реализиране на дейностите на Приоритет 4, както от страна на общинската администрация, така и чрез външно проектно финансиране.

Пети основен приоритет: **Добро управление и партньорства със заинтересованите страни**

По Мярка 5.2. Реализиране на партньорски проекти се реализира дейност 5.2.1. Междуинституционално и междуобщинско партньорство се изпълнява проект Осъществяване на партньорски инициативи между институции, общинска

администрация, НПО за укрепване на институционалния капацитет, както и реализиране на проекти със съседни общини „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик: Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“ , Министерство на туризма, Бенефициент е община Дългопол. Проектът е отразен в таблицата в дейността за туризма, но с оглед партньорството като изпълнение е отчетен и по тази мярка без стойност. В момента на изготвяне на МО се изпълнява и проект BGENVIRONMENT-4.004-0010 „Черноморска електромобилност“ по ФМ на ЕИП 2014-2021. Бенефициент на проекта Община Каварна, партньори: община Долни чифлик, община Дългопол, община Бяла, община Несебър, община Приморско и Асоциация на Българските Черноморски Общини.

От всичките заложени 3 дейности в пети приоритет в Програмата за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик са изпълнени проекти по една от дейностите.

ИЗВОДИ:

Направеният анализ показва изключително относително слаб напредък в изпълнението на този приоритет. Изпълнен е проект по едната от заложените 9 дейности, като финансово тя не се отчита, тъй като е отразена във втори приоритет. Приоритетът по техническо изпълнение е на последно пето място по напредък с 11,11 %. Финансовата оценка на този етап не може да се извърши, с оглед, че проектът е отчетен в първа стратегическа цел. Видно от резултатите местната администрация полага усилия за осъществяване на партньорски проекти и инициативи между институции, общинска администрация, НПО за укрепване на институционалния капацитет, както и реализиране на проекти със съседни общини. Резултатът по напредъка е следствие на забавата на стартиране на програмите за настоящия програмен период и същевременно приключването все още на предходния. В тази връзка администрацията очевидно е нямала повече възможности за реализация на проекти в този аспект на етапа на МО.

Приложение № 1: Програма за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021-2027 г. описание на предвидените мерки и дейности

Таблица 1

Програма за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021-2027 г. : описание на предвидените мерки и дейности *Приложение № 1*										
ПРИОРИТЕТ	**МЯРКА**	**Дейност/ проектна идея[7]**	**Кратко описание**	**Територия/зона за прилагане на интегри-ран подход (зона за въздей-ствие)[8]**	**Индикативен бюджет**	**Източ-ник на финан-сиране**	**Срок за изпъл-нение**	**Администра-тивна структура (звено в общината), отговорно за реализа-ция на мярката**	**Етап на МО Изпълнение към 2024 г. лв.**	**Източник на финансиране на етап на МО (моля да се конкретизират сумите, ако има и съфинансиране)**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**		
Стратегическа цел I: Ускорено икономическо развитие на общината и диверсификация на икономическите дейности с прилагане на иновации и осигуряване на благоприятна бизнес среда, щадяща ресурсите										

[7] *Мярката и дейността съвпадат, когато мярката включва само една дейност. Различни дейности и проектни идеи се посочват само в случай на комплексни мерки, които се осъществяват чрез повече от една дейност.*

[8] *Посочва се дали съответната мярка ще се осъществява само на територията на определена зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие), в друга територия извън зоните или на цялата територия на общината. В случай че мярката ще се реализира в приоритетна зона за прилагане на интегриран подход (зона за въздействие) се посочва само наименование/номер на зоната.*

***Първи основен приоритет:*Растеж, внедряване на иновации, надграждане и модернизация на общинската икономика и постигане на конкурентоспособност при щадящо използване на природните ресурси, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията в климата**										
	Мярка 1.1. Подобряване на условията за бизнес развитие и инфраструктурата за насърчаване на икономическата активност и привличането на инвестиции									
		1.1.1.Подкрепа за аграрния сектор в т. ч. биоземеделие	1.1.1.1.Подкрепа на фермерите в общината за организиране на обучения относно европейските изисквания и стандарти в растениевъдството и животновъдството и условията за реализация на селскостопанската продукция на пазарите в общността	Цялата територия	Не е приложимо	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции	2021-2027	Общ. администрация		
			1.1.1.2.Съдействие на фермерите за провеждане на обучения за стимулиране на биологично земеделие	Цялата територия	Не е приложимо	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции	2021-2027	Общ. администрация		
			1.1.1.3.Съдействие на фермерите за разширяване на площите, предназначени за развитие на биологично земеделие	Цялата територия	Не е приложимо	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции	постоянен	Общ. администрация		
			1.1.1.4.Подкрепа на фермерите за увеличаване площите на трайните насаждения	Цялата територия	Неприложимо	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции	постоянен	Общ. администрация		
			1.1.1.5.Предоставяне на пасища, мери и ливади от общинския поземлен фонд за насърчаване създаването на специализирани ферми за говедовъдство и овцевъдство	Цялата територия	Не е приложимо	Община Долни чифлик	постоянен	Общ. администрация		

		1.1.2. Подкрепа за разширяване на МСП и привличане на инвестиции	1.1.2.1. Подкрепа за преодоляване на последиците от кризи, свързани с пандемията и войната	Цялата територия	Не е приложимо	Програми на ЕК	2021 - 2027	Информационен център - Варна	486391 лв.	ОПИК, ПМДР
			1.1.2.2. Идентифициране на подходящи общински сгради и терени с възможности за продажба, отстъпване право на строеж, даване под наем или концесия, както и предоставяне за безвъзмездно ползване за предоставяне за нуждите на МСП	Цялата територия	Не е приложимо	Община Долни чифлик	2022-2027	Общ. администрация		
			1.1.2.3. Институционална и логистична подкрепа за разширяване на съществуващи и разкриване на нови производства	Цялата територия	Не е приложимо	Държавни и местни институции	2022-2027	Общ. администрация		
			1.1.2.4.Провеждане на политика за привличане на нови инвестиции за развитие икономиката на общината	Цялата територия	Не е приложимо	Община Долни чифлик	постоянен	Общ. администрация		
			1.1.2.5.Изготвяне и разпространение на информационни материали за потенциални инвеститори	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, Програми на ЕК	2023 - 2027	Общ. администрация		
			1.1.2.6.Провеждане на регулярни срещи на ръководството на общината с представители на бизнеса при изготвяне на инвестиционните програми	Цялата територия	Не е приложимо	Община Долни чифлик	постоянен	Общ. администрация		
	Мярка 1.2. Подобряване на инвестиционния климат, бизнес средата и предприемаческата екосистема за иновации и икономически растеж									
		1.2.1. Дигитализация на местната икономика	Проекти, насочени към дигитализация на местната икономика (в т.ч. аграрния й сектор) чрез внедряване на технологии от Индустрия 4.0 в предприятията, осъществяващи приоритетни икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027г., вкл. въвеждане на стандарти в областта на Индустрия 4.0; инвестиции за въвеждане на цифрови технологии, софтуер, цифрови приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и поверителност на данните	Цялата територия	10	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г, ПКИП; ПНИИДИТ; ПРЧР; Програма „Цифрова Европа“, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни субекти; организации - носители на научен капацитет		

			в предприятията и/или в публичния сектор; повишаване на дигиталните умения на персонала във връзка с въведените технологии от Индустрия 4.0., в т.ч. облачно обучение; придобиване и/или повишаване на цифрови и технологични умения на населението, като част от компетентностите свързани с бъдещето на труда и др.							
		1.2.2. Технологична модернизация на местната икономика	1.2.2.1. Проекти, насочени към технологична трансформация на местната икономика (в т.ч. аграрния и рибарския сектор), вкл. чрез производствени инвестиции с цел повишаване на производствен капацитет и/или диверсификация на дейността	Цялата територия	3100	НПВУ, СПРЗРСР, ПКИП; ПНИИДИТ; ПРЧР; Програма „Цифрова Европа“, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни субекти; организации - носители на научен капацитет	2129350	ОПИК
		1.2.3. Насърчаване на иновационната активност на местната икономика	1.2.3.1. Насърчаване на иновационната активност в предприятията /икономическите субекти/, представители на местната икономика чрез разработване и въвеждане на иновации в дейността им	Цялата територия	5	НПВУ, ПКИП, ПНИИДИТ, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни субекти, организации - носители на научен капацитет		
		1.2.4. Развитие на екологично чисти производства, модернизиране на стопанства, вкл. биоземеделие	1.2.4.1. Реализиране на проекти за зелени инвестиции, вкл. стартиране на производство на зелени продукти (стоки и услуги)	Цялата територия	10	НПВУ, ПКИП, Програма LIFE; ВОМР, частни инвестиции	2023-2027 г.	Частни субекти		
			2.2.4.2. Реализиране на проекти за развитие на екологично чисти производства и биоземеделие в контекста на Европейската стратегия "От фермата до трапезата" (“From farm to fork” EU strategy)	Цялата територия	50	НПВУ, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции	2023-2027 г.	Частни субекти		
			1.2.4.3. Реализиране на мерки за насърчаване на икономическата активност в областта на земеделието чрез инвестиции	Цялата територия	10	НПВУ, ПКИП, ПНИИДИТ, СПРЗРСР	2023-2027 г.	Община Долни чифлик; Частни субекти;		

			за модернизация на борси, предоставяне на информация на земеделските производители, обучения, подкрепа за иновации и развитие			2023 – 2027 г., Програми на ЕК, частни инвестиции		организации - носители на научен капацитет		
	Мярка 1.3. Трансформация на икономиката към енергоефективна, ниско въглеродна и кръгова икономика									
		1.3.1. Подкрепа за МСП по Програмата за икономическа трансформация	Подкрепа за МСП по Програмата за икономическа трансформация. Програмата за икономическа трансформация е предоставяне на целева подкрепа за бързо възстановяване на българските микро, малки и средни предприятия в основните проблемни области, които забавят трансформацията към дигитална, ниско въглеродна и ресурсно ефективна икономика, с цел преодоляване на негативните последици от икономическата криза, породена от COVID-19 пандемията. Фонд 1 – Технологична модернизация Фонд 2 – Зелен преход Фонд 3 Подкрепа за дигитализация в предприятията.	Цялата територия	50	Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност (ОПИК)/ План за възстановяване и устойчивост / инвеститори	2021-2027	Предприятия, функциониращи на територията на общината	3846778	ОПИК
		1.3.2. Насърчаване намаляването на промишлените отпадъци и ресурсната ефективност на производств	1.3.2.1. Реализиране на проекти за управление на промишлени отпадъци (в т.ч. отпадъци от аграрна дейност) за целите на кръговата и ниско въглеродната икономика и предотвратяване на емисиите на парникови газове. В т.ч. реализиране на дейности за рециклиране на отпадъци от производствена/аграрна дейност чрез създаване на предпоставки за разделно събиране и/или предварително третиране на същите, в т.ч. еко инвестиции в публични-частни партньорства за реализирането им в посока по-добро управление на отпадъците в контекста на кръговата и ниско въглеродна икономика и ресурсната ефективност; създаване на партньорства	Цялата територия	5	НПВУ, ПКИП, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., ПОС, П2, Програма LIFE; ФМ на ЕИП, ИНТЕРРЕГ, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни субекти		

		ените процеси	между релевантни заинтересовани страни за постигане на промишлена симбиоза							
			1.3.2.2. Реализиране на проекти за преход на местната икономика (вкл. аграрния й сектор) към кръгова и нисковъглеродна, включително чрез дейности в областта на проектирането на продуктите и производствените процеси, в т.ч. по-ефективно използване в производството на природните ресурси /ресурсна ефективност на производствените процеси/; увеличаване на трайността, възможностите за поправка, модернизиране или повторна употреба на продуктите; намаляване на съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите през целия им жизнен цикъл; удължаване използването на продуктите и др.	Цялата територия	50	НПВУ, ПКИП, СПРЗРСР 2023 – 2027 г., ПОС, П2, Програма LIFE; ФМ на ЕИП, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни субекти		
		2.3.4. Повишаване осведомеността относно възможностите за управление на промишлените отпадъци	Реализиране на проекти за повишаване на осведомеността, информационни и разяснителни кампании сред представители на местния бизнес (в частност, сред представители на предприятия, осъществяващи основна и/или допълнителна икономическа дейност, попадаща в някой от кодовете от Сектор С "Преработваща промишленост" и Сектор А „Селско, горско и рибно стопанство“, съгласно НКИД-2008) относно възможностите за управление на отпадъците, генерирани от дейността им в посока кръгова и ниско въглеродна икономика и ресурсна ефективност, и ефекта от това върху околната среда, включително върху предотвратяването на емисии на парникови газове с цел промяна на поведението на бизнеса в посока кръгова и ниско въглеродна икономика, подобряване на ресурсната ефективност и	Цялата територия	5	ПОС, П2; ФМ на ЕИП, Програми на ЕК, частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, НПО сектор, частни субекти		

			насърчаване воденето на еко-политики от същия							
	Мярка 1.4. Повишаване на заетостта и ефективността на пазара на труда									
		1.4.1. Подкрепа на активни мерки за достъп до пазара на труда	Активиране, мотивиране и включване в заетост на неактивни и безработни лица, подобряване конкурентоспособността на уязвимите групи за участие на пазара на труда;	Цялата територия	2	ПРЧР, национални програми	2024 - 2027	ДБТ, АЗ		
		1.4.2. Инвестиции в човешките ресурси	Адаптиране на предприятията и работещите към промените; повишаване на квалификацията, уменията и компетентностите на заетите спрямо нуждите на бизнеса; активно приобщаване с цел подобряване на пригодността за заетост на лица в неравностойно положение; интегрирана подкрепа; специализирани подкрепящи мерки на работните места за хората в неравностойно положение	Цялата територия	2	ПРЧР, национални програми	2024 - 2027	Работодатели		
		1.4.3. Интеграция на маргинализираните общности	Подкрепа за подобряване достъпа до заетост, умения и квалификация: подкрепа на дейности по идентифициране, мотивиране и активиране на безработни лица; оценка на възможностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда; подкрепа за субсидирана заетост с оглед устойчива интеграция на пазара на труда; целенасочени мерки за младежи – за включването им на пазара на труда; предоставяне на трудово консултиране, трудова медиация и професионално ориентиране; подкрепа за самотните и многодетни родители и улесняване на достъпа им до пазара на труда и кариерното им развитие; мерки за подобряване на финансовата грамотност и улесняване на	Цялата територия	5	ПРЧР, национални програми	2024 - 2027	работодатели; община; читалища; доставчици на социални и здравни услуги;		

			достъпа до образование и квалификация на лица от маргинализираните групи, вкл. роми.							
Втори основен приоритет: **Създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане**										
	Мярка 2.1. Подкрепа за развитие на туристическия потенциал									
			2.1.1.1.Интензифициране работата на туристическия информационен център	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет	постоянен	Общ. администрация		
		2.1.1. Разработване и маркетиране на туристически продукти	2.1.1.2.Рекламиране на туристическите продукти на общината, на туристически борси и изложения	Извън територията	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	В процес на изпълнение.	Проект „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик: Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“ , Министерство на туризма, Бенефициент е община Дългопол. Община

									Долни чифлик е партньор. Обща стойност на проекта – 398580 лв., като 32934,40 лв. съфинансиране
		2.1.1.3.Разработване на рекламни материали за туристическите обекти в общината	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	В процес на изпълнение.	Проект „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик: Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“ , Министерство на туризма, Бенефициент е община Дългопол.

										Община Долни чифлик е партньор. Обща стойност на проекта – 398580 лв., като 32934,40 лв. съфинансиране
			2.1.1.4. Разработване на годишни програми за развитие на туризма	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет	постоянен	Общ. администрация		
			2.1.1.5. Създаване на нови туристически продукти	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	В процес на изпълнение.	Проект „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик: Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“ , Министерство на туризма,

										Бенефициент е община Дългопол. Община Долни чифлик е партньор. Обща стойност на проекта – 398580 лв., като 32934,40 лв. съфинансиране
	Мярка 2.2. Оползотворяване и устойчиво опазване на местното културно наследство, историческата среда и културното многообразие									
		2.2.1. Интервенции и инвестиции в сградния фонд на народните читалища на територията на общината	2.2.1.1.Разработване на проекти по оперативни програми на ЕС с туристическа насоченост и на съвместни проекти по въпросите на туризма с други общини	Цялата територия	Не е приложимо	НПВУ; ФМ на ЕИП; Програми на ЕК; ПРЧРЧ; общински бюджет	постоянен	Общ. администрация		
			2.2.1.2.Създаване на център за изкуства и занаяти в гр. Долни чифлик	Цялата територия	152973,72 лв. без ДДС	на ЕИП; Програми на ЕК; ПРЧРЧ; общински бюджет	2021-2023	Общ. администрация	Изпълнен	ПРСР 2014-2020. МИГ Долни чифлик и Бяла Предстои въвеждане на обекта в експлоатация. Обща стойност на проекта 260 114,74 лв.

										без ДДС, от които 107141,02 лв. без ДДС са съфинансирани от общината.
			2.2.1.3.Ремонт на пешеходната алея в КК „Шкорпиловци“	КК „Шкорпиловци“	60 000,00 лв.без ДДС	на ЕИП; Програми на ЕК; ПРЧРЧ; общински бюджет	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнена.	Собствени средства.
	Мярка 2.3. Опазване и устойчиво оползотворяване на местното природно наследство, природни ресурси, местообитания и биоразнообразие									
		2.3.1. Съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие и опазване на характерните ландшафти	2.3.1.1. Опазване на биологичното разнообразие и екосистемите чрез подобрено управление на защитените територии и защитените зони от НЕМ / Натура 2000 - Изпълнение на мерки за подобряване на благоприятния природозащитен статус (БПС) на видове и местообитания от Националната приоритетна рамка за Натура 2000 на териториите на защитените зони в община Долни чифлик	Цялата територия	50	ПОС, ПМДРА, ПЗ;	2023-2027 г.	Община, НПО и др.		
			2.3.1.2. Съхранение и развитие на природното наследство, вкл. инвестиции в инфраструктура за планински и морски туризъм (напр. хижи и заслони, понтони); Изграждане на еко пътеки	Цялата територия	50	ПОС, ПЗ; ПМДРА, общински бюджет; частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, частни инвеститори		
	Мярка 2.4. Диверсифициране на местни туристически продукти и услуги									
			1.4.2.2. Проекти за развитие на нови туристически продукти и услуги и/или подходящо брандиране/ребрандиране на съществуващи такива, предлагани на	Цялата територия	10	НПВУ, ФМ на ЕИП, други програми на	2023-2027	Община Долни чифлик/Заинтересовани страни и институции		

			туристическия пазар за диференциране и/или диверсифициране на местния туризъм			ЕК, общински бюджет, частни инвестиции, ВОМР				
			2.4.1.1. Подобряване на културното съдържание в читалищната мрежа в общината, вкл. чрез свързването и функционирането на читалищата като единна местна културна екосистема	Цялата територия	50	НПВУ; ФМ на ЕИП; Програми на ЕК; ПРЧРЧ; ОСП, общински бюджет	2023-2027 г.	Община Долни чифлик; читалища (НПО)		
		2.4.1. Обогатяване на съдържанието на културните институции, развитие на занаятите, културните и творчески индустрии	2.4.1.2. Изпълнение на проекти за събитийна реализация и обогатяване на културния календар на община Долни чифлик - проекти в подкрепа на провеждането на различни видове събития, в т.ч. фестивали, творчески изяви, културно-развлекателни прояви и други сходни мероприятия, както и облагородяване на пространства за реализирането им и др.	Цялата територия	500	НПВУ; ФМ на ЕИП; Програми на ЕК; общински бюджет; частни инвестиции	2023-2027 г.	Община Долни чифлик, НПО сектор; частни субекти	Изпълнен.	Програма за морско дело и рибарство, BG14MFOP001-4.071 - МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен Мярка 4 Подкрепа за създаване на партньорства, разработване на иновативни идеи, популяризация на региона за инвестиции и туризъм, разнообразяване на културния и социален живот, учение през целия живот и придобиване на знания и

										умения. Обща стойност 48349.49 лв. без ДДС
Стратегическа цел II: Изграждане и рехабилитация на ефективна техническа инфраструктура за постигане на устойчиво развитие, съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата										
Трети основен приоритет: **Развитие на инфраструктурата като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси и съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата**										
	Мярка 3.1. Подобряване на свързаността на общината и създаване на функционални връзки за стабилизиране на икономическите и социални процеси									
		3.1.1. Подобряване състоянието на пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност	Рехабилитация и реконструкция на обект: ул. „Еделвайс“ част от общинска пътна мрежа на община Долни чифлик – цялостно преасфалтиране	Цялата територия	632 518,22 лева	ПМС 360/2020 г.	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнен.	ПМС 360/2020 г. Стойност 628 718,22 лв.
		3.1.2. Ремонт/ реконструкция/ рехабилитация/изграждане на улици и велоалеи, пътна сигнализация, организация на движението	3.1.2.1.Поетапно проектиране и строителство на улици във вилната зона на с. Шкорпиловци	с. Шкорпиловци	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			3.1.2.2. „Рехабилитация и реконструкция на улица „Иглика“ , с. Гроздьово“	С. Гроздьово	137 489,88 лева	МВКВП	постоянен	Общ. администрация	Изпълнен.	МВКВП. Стойност 137 489,88 лв.
			3.1.2.3. „Възстановяване на пътни настилки в община Долни чифлик – с. Венелин – улица от о. т. 186 до о. т. 226; с. Горен чифлик – ул. Странджа (от о.т. 52 до о.т. 46); с. Гроздьово – ул. „Мак“ (о.т. 132 – о.т. 121)“	селата	336 401,12 лева	МВКВП	постоянен	Общ. администрация	Изпълнен.	МВКВП. Стойност 324 193,21 лв.

			3.1.2.4. Основен ремонт на ул. „Братя Шкорпил“, с. Шкорпиловци	с. Шкорпиловци	294018,02 лв. без ДДС	МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнен.	МИРГ БЧС Бяла-Долни чифлик-Аврен. Стойност 264 926,31 лв. без ДДС
			3.1.2.5. „Възстановяване на пътни настилки в община Долни чифлик – с. Венелин – улица от о. т. 186 до о. т. 226; с. Горен чифлик – ул. Странджа (от о.т. 52 до о.т. 46); с. Гроздьово – ул. „Мак“ (о.т. 132 – о.т. 121)“	селата	336 401,12 лева	МВКВП	постоянен	Общ. администрация	Изпълнен.	МВКВП. Стойност 324 193,21 лв.
	Мярка 3.2. ВиК инфраструктура и ПСОВ									
		3.2.1. Подобряване на ВиК инфраструктурата	3.2.1.1. Поетапно свързване на водопроводната мрежа на с. Солник и на с. Бърдарево с водопровод „Камчийски пясъци“	с. Солник и с. Бърдарево	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	Изготвяне на технически проект, съвместно с ВиК Варна ООД	
			3.2.1.2. Рехабилитация на вътрешно разпределителна водоснабдителна мрежа с. Шкорпиловци	с. Шкорпиловци	2639224,06 лв.	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	Одобрен проект за финансиране	ПУДООС, 2639224,06 лв.
			3.2.1.3.Реконструкция на водопроводна и улична мрежа по улица „Орлов камък“ и улица „Камчийска долина“ – с. Горен чифлик		2852814,46 лв.		постоянен	Общ. администрация	Одобрен за финансиране	Споразумение с МРРБ

		3.2.2. Изграждане на ПСОВ	3.2.2.1.Изграждане на ПСОВ на с. Шкорпиловци и довеждащи канализационни колектори	с. Шкорпиловци	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	Изготвя се инвестиционен проект	
			3.2.2.2.Изграждане на ПСОВ Долни чифлик – Старо Оряхово	гр. Долни чифлик и с. Старо Оряхово	8846349,60 лв.	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	Одобрен	Финансира се по НПВУ, Бенефициенте ВиК Холдинг
	Мярка 3.3. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност за смекчаване изменението на климата									
		3.3.1. Въвеждане мерки за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)	3.3.1.1.Въвеждане на мерки за енергийна ефективност и ВЕИ в публични сгради	Цялата територия	200	НПВУ; ОСП, общински бюджет	2024-2027	Община Долни чифлик/Заинтересовани страни	Одобрен. Изпълнява се	ПРСР 2014-2020,проект „Повишаване на енергийната ефективност на сгради общинска собственост в община Долни чифлик“ Проекта включва: изграждане на ФЕЦ до 20 кW – сградата на общинска администрация; изграждане на ФЕЦ до 90 kw сградата на ПГСС „Ив. ВЛ. Мичурин“ гр. Долни чифлик, Изграждане

									на ФЕЦ до 30kW СУ „В. Левски“ гр. Долни чифлик; изграждане на ФЕЦ до 30 kW ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Старо Оряхово
								Подадено и одобрено проектно предложение.	НПВУ " Внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Народно читалище - " Изгрев - 1919", в гр. Долни Чифлик ". Стойност 1 133 159,94 лв. и собствено съфинансиране в размер 149 675,22 лв.
								Изпълнява се	ФМ на ЕИП 2014-2021.Изградена ФЕЦ в автопарк гр.

									Долни чифлик. Стойност 44145,71 лв. с ДДС
								Изпълнен	Красива България – Текущ ремонт на ДГ „Щурче“ с. Гроздьово
								Изпълнен	Красива България Текущ ремонт ДГ „Пламъче“ с. Пчелник
								Изпълнено.	Собствени средства, изградени ФЕЦ в ДПЛУИ с. Горен чифлик 28 949,35 лв.
								Изпълнен.	ПРСР 2014-2020 Проект "Въвеждане на мерки за повишаване на енергийната ефективност на сграда - кметство с. Старо Оряхово". Стойност 107 306.04 лв. без ДДС

									Изпълнен	МОН изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик
			3.3.1.2. Енергийна ефективност и устойчиво обновяване на многофамилни и еднофамилни жилищни	Цялата територия	100	НПВУ, ФИ, частно финансиране	2021-2027	Община Долни чифлик/ Заинтересовани страни	Одобрено.	НПВУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Тича-2023“, гр. Долни чифлик. Стойност 466 706.24 лв.
									Резерва	НПВУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Раховец" с. Гроздьово. Стойност 372 266.79 лв.

									Одобрен	НВПУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Армеец“, гр. Долни чифлик. Стойност 465 962.70
									Одобрен	НПВУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Арда 1". Стойност 484 840.72 лв.
									Одобрено	НПВУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда „Сокачев - 5“, гр. Долни чифлик, община Долни чифлик, ул. „Сокачев“ №

									5. Стойност 739 246.55 лв.
								Резерва	НПВУ Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на многофамилна жилищна сграда "СМОЛЯН - 1 АБ", гр. Долни чифлик. Стойност 585 949,00 лв.
		3.3.1.3.Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на община Долни чифлик	Цялата територия	926679,79 лв.	Общ. Бюджет, привл. средства	2021-2022	Общ. администрация	Одобрен. Изпълнява се етап 1 – Долни чифлик, Гроздьово, Шкорпиловци, Старо Оряхово.	НПВУ Проект Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление на община Долни Чифлик. Стойност 1 019 183.00

									Подготвя се проектно предложение за кандидатстване етап 2 – с. Пчелник, Горен чифлик, Детелина, Венелин, Ново Оряхово	НПВУ
	Мярка 3.4. Съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата									
		3.4.1. Изграждане и развитие на обществени зони за отдих и рекреация и зелени площи, включително физически елементи на средата и зелена инфраструктура	3.4.1.1.Благоустрояване на площад „Тича“ в гр. Долни чифлик	гр. Долни чифлик	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация	Издаване на Разрешение за строеж	
			3.4.1.2.Благоустрояване на централен площад в с. Старо Оряхово и изграждане и възстановяване на зона за обществен отдих – парк „Армейски“ в гр. Долни чифлик	гр. Долни чифлик и с. Старо Оряхово	293323,75 лв. без ДДС	ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла	2021-2023	Общ. администрация	Изпълнен	ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла, 293323,75 лв. без ДДС

		3.4.2 Превенция за справяне с неблагоприятните явления	Изграждане на защитни стени и други съоръжения за борба с ерозията	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
	Мярка 4.5. Устойчиво управление на отпадъците									
		4.3.1.Подобряване на системата за управление на битовите отпадъци, предотвратяване образуването на отпадъци, ефективно използване на ресурсите	4.3.1.1. Обособяване на КК „Шкорпиловци" за зона за прилагане на интегриран подход	КК „Шкорпиловци"	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.3.1.2. Биологична рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр. Долни чифлик	гр. Долни чифлик	34965,49 без ДДС	Общ. бюджет	2021-2024	Общ. администрация	Изпълнява се биологична рекултивация	Собствени средства. Стойност 34 965,49 лв. без ДДС
			4.3.1.3. Проектиране и изграждане на площадки, свързани с дейностите по управление на отпадъците	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.3.1.4. Ликвидиране на нерегламентирани сметища	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
Стратегическа цел III:Осигуряване на благоприятна среда за развитие на човешките ресурси и подобряване качеството на живот чрезподобряване състоянието на административния капацитет и равен достъп до публични услуги										
Четвърти основен приоритет: **Осигуряване на условия за достъп до качествени публични услуги и квалифицирана подкрепа в общността**										
	Мярка 4.1. Равен достъп до качествено образование и обучение									
		4.1.1. Подобряване състоянието	4.1.1.1. Обновяване на материално-техническата база в образователните институции	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, ОСП, ОПРР, НПВУ,	постоянен	Общ. администрация	Изпълнени	МОН Изграждане на пристройка към основна

		на сградния фонд на образователните институции на територията на общината чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност, използване на ВЕИ, ремонтни дейности и оптимизиране на дворното пространство			привл. средства				сграда и изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик. Стойност 1515700 лв.
			4.1.1.2.Развитие на териториална и местна идентичност на община Долни чифлик	Цялата територия	81940 лв. без ДДС	ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла	2021-2023	Общ. администрация	Изпълнен.	Програма за развитие на селските райони, BG06RDNP001-19.271 - Процедура за подбор на проектни предложения BG06RDNP001-19.271 МИГ ”ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА” по Мярка 7.7 „Развитие на териториална идентичност и маркетинг на

										дестинацията Долни Чифлик и Бяла". Проект „Развитие на териториална и местна идентичност на община Долни чифлик". Стойност 79 235.00 лв. без ДДС
			4.1.1.3. Подобряване на системата на училищната и социално-битова среда в системата на образованието	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.1.1.4. Текущ ремонт на ДГ „Пламъче" с. Пчелник, общ. Долни чифлик	с. Пчелник	128220 лв.	ПКБ	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнен	Проект „Красива България". Стойност 119 433,78 лв. с ДДС
	Мярка 4.2. Развитие на спортната инфраструктура за предоставяне на съвременни и качествени услуги в сферата на спорта и физическата активност									
		4.2.1. Изграждане на нови спортни обекти и съоръжения	4.2.1.1. Изграждане на пристройка към основна сграда и изграждане на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски" гр. Долни чифлик	гр. Долни чифлик	1515700 лв.	МОН	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнени	МОН Изграждане на пристройка към основна сграда и изграждане

										на пристройка и реконструкция на физкултурен салон към СУ „Васил Левски“ гр. Долни чифлик. Стойност 1 970 740 лв.
			4.2.1.2. Подобряване на образователната инфраструктура в община Долни чифлик – изграждане на многофункционална спортна площадка и благоустрояване на прилежащи площи в СУ „Васил Левски„ – гр. Долни чифлик и доставка и монтаж на елементи на градското обзавеждане в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с.Старо Оряхово	гр. Долни чифлик и с. Старо Оряхово	137245,82 лв. без ДДС	ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла	2021-2023	Общ. администрация	Изпълнен. Усвоени средства към 2024 г. -68 121,11	ПРСР – МИГ Долни чифлик и Бяла.
		4.2.2. Ефективно управление, рехабилитация и оборудване на съществуваща спортна инфраструктура, вкл. за масов спорт	Изграждане на нови и адаптиране на действащи спортни съоръжения и площадки в детските градини и училищата към изискванията за безопасност и функционалност	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
	Мярка 4.3. Развитие и на социалната инфраструктура и предоставяне на интегрирани здравно – социални и социални услуги в общността за уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания или деца									

		4.3.1. Осигуряване на равен и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги за социално уязвими групи над 18 г.; Разширяване обхвата на социалните услуги и социално-икономическа интеграция на уязвими групи	4.3.1.1.Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в община Долни чифлик – Патронажна грижа +	Цялата територия	417 738.68 лв.	ОПРЧР	2021-2023	Общ. администрация	Изпълнява се	
			4.3.1.2. Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19	Цялата територия	28868,40 лв.	ОП за храни и/или основно материално подпомагане	2021	Общ. администрация	изпълнен	ОП храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020, механизъм REACT-U. 158 888.40
			4.3.1.3. Услуги за ранно детско развитие в Общностен център за деца в риск от 0 до 7 години и техните семейства в община Долни чифлик	Цялата територия	82185,40 лв.	ОПРЧР	2021-2022	Общ. администрация	Изпълнен.	ОПРЧР 2014-2020 605 582.87
		4.3.2. Развитие на инфраструктурата за предоставяне на социални и гарантиране на равен и навременен достъп до качествени, устойчиви и достъпни услуги	4.3.2.1. Изграждане на 4 броя центрове за настаняване от семеен тип	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.3.2.2. Изградена5брояцентровезанастаняване отсемеентип и един дневен център за пълнолетни лица с увреждания.	Цялататерит ория	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.3.2.3. Увеличаване видовете на социалните услуги и повишаване на качеството им	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		

	Мярка 4.4. Подобряване на здравната система в общината и увеличаване на достъпа на населението до качествено и навременно здравно обслужване									
		4.4.1. Развитие на здравеопазването чрез оказване на подкрепа	Създаване на условия за повишаване броя на медицинските практики в общината, разширяване обема на предлаганите здравни услуги и осигуряване на по-висока мобилност на медицинските услуги	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
		4.4.2. Изграждане и подобряване на здравната инфраструктура	Изграждане на здравен кабинет в с. Венелин.	С. Венелин	35 000,00	Общ. бюджет	2021-2022	Общ. администрация		
	Мярка 4.5. Подобряване състоянието на културната инфраструктура и дейности									
		4.5.1. Обновяване, модернизация на културната инфраструктура	Ремонт и сградния фонд на културната инфраструктура	Гр. Долни чифлик	1133	НПВУ	2021 - 2027	Общ. администрация	Подадено проектна предложение. На етап оценяване.	НПВУ " Внедряване на мерки за енергийна ефективност на сградата на Народно читалище - " Изгрев - 1919", в гр. Долни Чифлик ". Стойност 1 133 159,94 лв. и собствено съфинансиран

										е в размер 149 675,22 лв.
		4.5.2. Подкрепа за развитие на културните дейности	4.5.2.1. Развитие и обогатяване на културния календар и художествената самодейност	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			4.5.2.2. Активно съдействие за развитие на съществуващи и откриване на нови дейности в читалищата и пенсионерските клубове	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
Пети основен приоритет: **Добро управление и партньорства със заинтересованите страни**										
	Мярка 5.1. Дигитализация и повишаване капацитета на общината за устойчиво, модерно и електронно административно обслужване									
		5.1.1. Въвеждане на иновационен модел на е-община за устойчиво и модерно административно обслужване, създаване на единна информационна система	5.1.1.1. Устройствено и стратегическо планиране - Поддържане на регулационните планове, кадастралните и специализираните карти за устройствено планиране на територията на община Долни чифлик	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет	постоянен	Общ. администрация		
			5.1.1.2. Устройствено и стратегическо планиране - Изработване на общ и подробни устройствени планове с оглед преодоляване липсата на съгласуваност между устройственото и стратегическото планиране на територията					Общ. администрация		
			5.1.1.3. Устройствено и стратегическо планиране - Изработка на ОУП	Цялата територия	Не е приложимо	МРРБ	постоянен	Общ. администрация		

		и предоставяне на онлайн услуги за гражданите и бизнеса	5.1.1.4. Устройствено и стратегическо планиране - Изработване на подробни УП	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. бюджет, собственици на ПИ	2021-2027	Общ. администрация		
			5.1.1.5. Поетапно изработване на многослойна географско-информационна система (ГИС модел), като инструмент за пространствен анализ	Цялата територия		Общ. бюджет, привл. средства	2021-2027	Общ. администрация		
			5.1.1.6. Доизграждане на електронна свързаност с всички населени места в общината	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
			5.1.1.7. Внедряване на нови административни електронни услуги	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
		5.1.2. Усъвършенстване и укрепване на административите умения и компетентностите	Повишаване квалификацията и уменията на общинската администрация чрез всички възможни форми на присъствено и дистанционно обучение	Цялата територия	Не е приложимо	Общ. Бюджет, привл. средства	постоянен	Общ. администрация		
	Мярка 5.2. Реализиране на партньорски проекти									
		5.2.1. Междуинституционално и междуобщинско партньорство	Осъществяване на партньорски инициативи между институции, общинска администрация, НПО за укрепване на институционалния капацитет, както и реализиране на проекти със съседни общини	Цялата територия	30	общински бюджет	2023 - 2027	Общ. администрация	В процес на изпълнение.	Проект „Открий миналото, преживей настоящето в Дългопол, Провадия и Долни чифлик:

										Интегриран маркетингов модел за реклама на туристическите услуги в отдалечени черноморски общини (DISCOVERY)“ , Министерство на туризма, Бенефициент е община Дългопол. Община Долни чифлик е партньор. Обща стойност на проекта – 398580 лв., като 32934,40 лв. съфинансиране
									Изпълнява се	Проект BGENVIRONMENT-4.004-0010 „Черноморска електромобилност“ по ФМ на ЕИП 2014-2021. Бенефициент на проекта Община Каварна, партньори: община

										Долни чифлик, община Дългопол, община Бяла, община Несебър, община Приморско и Асоциация на Българските Черноморски Общини.

IV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ЕФИКАСНОСТТА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ РЕСУРСИ

Финансова осигуреност на ПИРО

Програма за реализация на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021-2027 г. включва необходимите ресурси за реализация на плана. Очакваните източници са: национално финансиране – държавна субсидия, собствени средства, европейски структурни, кохезионни и селскостопански фондове, Националния план за възстановяване и устойчивост, програми на различните министерства и финансови механизми и други ресурси (частно финансиране и други донори).

Общинският бюджет ежегодно предвижда средства, както за отделните общински програми, имащи пряко отношение към реализацията на ПИРО, така и по отделни функции, съгласно Единната бюджетна класификация. В разходите по функции се предвиждат не само средства за инвестиции за постигане на плановите цели или за дейности, свързани с реализация на плана, но и за текуща издръжка на персонала и за дейности, нямащи пряко отношение към плана. Връзката между ПИРО и Общинския бюджет не може добре да бъде откроена, при сегашната практика на разработване на двата документа.

За периода 2021 – 2024 г. Община Долни чифлик има сключени договори за изпълнение на 23 проекта (за бизнеса, представени общо по мерки) на обща стойност 16 677 хил. лв. Проектите са ориентирани главно към постигане на стратегическите цели на ПИРО, свързани с приоритетно развитие на кръговата икономика на основата на знанието и повишаване на конкурентоспособността ѝ, създаване на устойчива екосистема и туристическо, предлагане и модернизация на техническата инфраструктура, възстановяване на околната среда, развитие на екологичната инфраструктура и съхранение на ресурсите, повишаване на административния капацитет, изграждане на партньорства на различни нива (общинско, областно, регионално). Целите на проектите са обвързани с възможностите за финансиране и ресурсите на общината.

V.8. Оценка на ефективността и ефективността на използваните ресурси

Измерването на ефективността и ефикасността е сред основните задачи, с които трябва да се справи Междинната оценка на ПИРО.

Отношението на постигнатия резултат спрямо заложената цел показва коефициент на ефективност. Ефективността е насочена към осъществяването на

правилните дейности и не отчита количеството ресурси, необходими за тяхното изпълнение.

Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в рамките на ПИРО на Община Долни чифлик се осъществява чрез разработената Индикативна финансова таблица. Тя е числен финансов израз на предвидените за реализация мерки по съответните приоритети.

Основните източници за финансиране, заложени в нея преди актуализацията и след нея не са определени от местната администрация.

Планът за интегрирано развитие на Община Долни чифлик предвижда осъществяването на проекти, програми и дейности на обща стойност 41 265 хил. лв., без да се конкретизират източниците на финансиране. Това най-основно вероятно се дължи на все още одобрените, но нестартирали схеми за финансиране за програмен период 2021 – 2027 г.

Фигура 1

Предвидените средства за реализация на общинския план са най-големи по стойност по трети приоритет „Развитие на инфраструктурата като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси и съхраняване на околната среда и адаптиране и смекчаване изменението на климата” – 30 536 хил. лв., Следват: Четвърти основен приоритет: Осигуряване на условия за достъп до качествени публични услуги и квалифицирана подкрепа в общността с 6 432 хил. лв., Първи основен приоритет: Растеж, внедряване на иновации, надграждане и модернизация на

общинската икономика и постигане на конкурентоспособност при щадящо използване на природните ресурси, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията в климата с 3 394 хил. лв., Втори основен приоритет: Създаване на устойчива екосистема на туристическото предлагане с 873 хил. лв. На последно място се нарежда Пети основен приоритет: Добро управление и партньорства със заинтересованите страни с заложени 30 хил. лв.

От направения преглед на изпълнението на приоритети на ПИРО е видно, че за периода 2021 г. – 2024 г. са договорени общо едва **16 677 лв**., като това в процентно изражение спрямо общо заложените средства възлиза на 41,41 %.

Закъснението на отварянето на одобрението на програмите за периода 2021 – 2027 г. и тяхното стартиране е дало отражение върху определянето на източниците на финансиране в ПИРО в **Индикативен списък на важни за общината проекти, включени в Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021 - 2027 г. общинската администрация е имала значително подготвени проекти. На етапа на МО очевидно тази готовност е намаляла, в следствие на реализацията им и се залагат проекти на стойност 14 785 хил. лв.**

За периода до 2027 г. е необходимо общината да е изключително инициативна в подготовката на проектни предложения, за да има пълна готовност за предстоящите схеми за безвъзмездна финансова помощ и така да отговори на очакванията на населението за подобряване на водоснабдяването и ВиК инфраструктурата, подобряване на уличната мрежа, както и на стимулиране бизнеса за постигане на конкурентноспособна икономика и модерно стопанство, привличане на инвестиции и ефективно използване на ресурсите.

Изводите, които могат да се направят от наличната информация, показват, че за ВЕИ все още в общината не са намерени възможности за въвеждане на възобновяеми енергийни източници, но констатацията се отнася за почти всички общини. Основната причина – променената държавна политика в тази област - промяната в цените на изкупуване и бъдещата й непредсказуемост.

Не са стартирали и дейностите, които обхващат изграждането на ВиК инфраструктурата. Това основно се дължи на промяна в политиката на ЕС в този сектор, като се предвижда през този програмен период със средства по ОПОС да се реализират

проекти в агломерации над 10 000 ек. ж., а за тези от 2000 до 10 000 ек. ж. да се търсят възможности за изпълнение с държавни средства и субсидии. Все още не са стартирали дейностите, свързани с развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

В сферата на инфраструктурата, свързана с подобряването на жизнената среда, спорта и в социалната сфера са реализирани редица дейности и инициативи, предвидени в ПИРО, но те все още не са достатъчни за постигане на желаното ниво в тези направления. Инвестициите в социалната инфраструктура и социалните дейности са с дългосрочен и устойчив позитивен ефект върху демографските процеси и цялостното развитие на общината, което налага провеждането на трайна политика за подобряване качеството на предлаганите услуги и разширяване на техния обхват.

Недостатъчно като обем са инициативите, насочен към развитието на бизнеса и бизнес услугите. За привличане на вниманието на потенциални инвеститори не само от общината, но и извън нея, е необходимо да се предвидят повече преференции за бизнеса и дейности като:

• Анализ на нуждите, проблемите и възможностите, и разработване на специална общинска програма за насърчаване и подкрепа развитието на МСП;

•Приключване дейностите по подготовката и приемането на местна наредба за насърчаване и подкрепа на инвестициите и бизнеса.

• Намаляване на административните процедури и ускорено преминаване при регистриране, строителство и стартиране на дейността;

• Подкрепа за създаването на партньорства, клъстери с бизнеса в страната и чужбина;

• Осигуряване на достъп до информация относно програми и мерки за насърчаване на предприемачеството, източници на финансиране за малки и средни предприятия чрез поддържане на електронна страница в Интернет.

• Оказване на съдействие за изграждане на необходимата инфраструктура.

Необходимо е да се насочат повече усилия към създаването на ефективно публично-частното партньорство като ефективен механизъм за стимулиране на частните инвеститорски намерения в общината. Развитието на партньорството между публичната власт и бизнеса за целенасочено и ефективно насочване на инвестиции може да се реализира чрез **следните дейности:**

• Създаване и развитие на сдружения с бизнеса за съвместно участие в проекти за икономическо развитие – клъстери, проекти по трансгранично сътрудничество и др.;

• Съвместно със социално-икономическите партньори разработване на конкретни целеви модели за ПЧП;

• Създаване, периодично актуализиране и разпространение чрез интернет страницата на общината база данни за бизнеса;

• Обмяна на опит и добри практики с други държави – членки на ЕС, относно прилагане на ПЧП;

• Провеждане на информационни кампании, обществени анализи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране гражданската подкрепа и отговорност за предложените инвестиции.

Важна задача през оставащия период от действието на ПИРО е с оглед природните дадености развитието на туристическите дейности, които да се базират на използването на местния потенциал.

Прегледът на изпълнението показва, че **общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на ПИРО**. Използвани са всички налични възможности за финансиране през периода – средства от общинския и републиканския бюджет, ПУДООС, от частни структури от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и др.

Постигнатите резултати се основават на инициативността на местната власт и на последователно провежданата целенасочена политика за развитието на общината. В оставащия период до 2027 г. е необходимо да се поддържа активността в привличането на средства чрез проекти от различни програми, тъй като те дават възможност за финансиране на широк кръг от дейности, които не могат да бъдат реализирани с общинския бюджет. За по-голяма ефективност и ефикасност при усвояване на средствата от фондовете на ЕС ще спомогне бъдещо актуализиране на Програмата за реализация на ПИРО до 2027 г., когато станат ясни бъдещите схеми и източници на финансиране и в която тясно да бъдат обвързани заложените приоритети с конкретни проекти, ориентирани към съответните промени в оперативните програми, мерки и схеми за безвъзмездна финансова помощ. Ежегодния мониторинг по изпълнението на ПИРО следва да включва и индикаторите за изпълнение на частния бизнес, реализирал проекти по ОСП, ОПИК, ПМДРА и ОПРЧР.

При реализацията на ПИРО са използвани човешки, информационни, организационни и финансови ресурси от изброените по-горе източници.

Ефективността на човешките ресурси може да бъде измерена точно само, ако се отнесе количеството вложен труд под формата на човекочасове, човекодни или човекомесеци към получените резултати от реализация на целите, заложени в плана. Тъй като резултатите се измерват с различни индикатори и в различни несъпоставими мерни единици, то такава точна оценка не може да бъде направена. Не са използвани докрай човешките ресурси. Администрацията е преценила да не създава специализирана група за наблюдение изпълнението на ПИРО, като при предоставяне на необходимата информация за изпълнението на заложените проекти това дава негативно отражение върху обективните резултати. От друга страна активната работа от страна на общинската администрация по разработването, изпълнението и управлението на общински проекти, имащи пряко отношение към постигането на плановите цели, също е ангажирала определени човешки ресурси от различни отдели и дирекции на Община Долни чифлик. Съществена част от експертите, които работят по реализацията на различните проекти са повишавали своята квалификация в областта на проектното управление чрез практическата работа по тях. Това обаче важи в най-голяма степен за общинската администрация, в известна степен до структурите в областта на образованието и културата, младежките организации и неправителствения сектор и в съвсем малка степен за неправителствените организации и в по-малка за бизнес - структурите.

Информационните ресурси имат пряко отношение към човешките. Организацията на дейностите по наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик показва, че поддържането на информационните масиви не е на достатъчно добро ниво, необходимата информация за изпълнението на дадена цел, приоритет, мярка се събира трудно и от различни източници, което натоварва различен брой специалисти от общинската администрация. Така например информацията от годишните доклади за изпълнение на ПИРО значително надвишава представената такава за междинната оценка. Същевременно експертите от общинската администрация са доказали, че могат да разработват качествени проектни предложения и да печелят проектно финансиране, но многото на брой проекти води до риск от недостиг на капацитет за изпълнение и управление на тези проекти. Съществува и друг риск – изоставане и невъзможност за постигане на поставените стратегически цели в ПИРО.

Организационните ресурси са свързани с нивото на административен капацитет на структурите, имащи отношение към реализацията на ПИРО на Община Долни чифлик. Добрата организация изисква не само добре подготвени кадри и богата информационна база, но и наличието на методологии, на функционални връзки между отделните звена, на добре структурирани управленски процеси по разработването, приемането, мониторинга, актуализирането и отчитането на ПИРО и отделните планови цели и мерки. Това е област в която е направено малко.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ПИРО

Всички стратегически документи трябва да имат система за мониторинг (наблюдение) и оценка на изпълнението, заложена в началото на изпълнение.

Основният въпрос на оценката е „дали вършим правилните дейности" и тя е насочена преди всичко към степента на постигане на целите, а също и на постигнатите действителни в сравнение с очакваните резултати. При извършване на оценката е важен и въпросът дали поставените цели са постигнати посредством използваните средства, дали получените резултати и наблюдаваните въздействия в действителност са резултат от реализацията на политиката/програмата, а не от други обстоятелства. Необходимо е да сме сигурни, че наблюдаваните резултати действително са възникнали в резултат на осъществяваната програма, а не в резултат на други фактори.

Наблюдението е част от регулярното управление на прилагането на плана и изпълнява основна функция: обратна връзка и предотвратяване на рисковете пред изпълнението на предвидените дейности и в резултат на това, на стратегическата цел и приоритетите.

В Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за 2021 – 2027 г. е записано, че е препоръчително създаването на специална експертна група/екип/ за наблюдението и оценката му. Като тя се очаква да разглежда и утвърждава индикаторите за мониторинг на изпълнението на плана, периодично извършва преглед на постигнатия напредък, разглежда резултатите от изпълнението на мерките и степента на достигането на целите, прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

На етапа на изготвяне на МО бе установено, че такава група не е конституирана. В този смисъл препоръка на екипа е в оставащия период да бъде създадена такава група

за мониторинг, която да включва експерти от всички ключови звена, ангажирани с проследяване на изпълнението и напредъка и физическите индикатори.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЯ, ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

1. Заключения

Оценяваният период 2021 – 2024 г. обхваща две важни за икономическото развитие, както в света, така и в страната събития – последствията от пандемията „COVID 19" и войната в Украйна. В периода на разработване на ПИРО, който съвпада с пандемията „COVID 19", и актуализацията му през 2024 г. – съвпадащ период с войната в Украйна, заложените цели и приоритети са съобразени с очакваното действие на програмите. След 2021 г. последва период на съгласуване и адаптиране на дизайна и механизмите на програмите за периода 2021 – 2023 г. и тяхното одобрение на европейско и национално ниво от една страна и от друга – изготвяне, съгласуване и стартиране на Националния план за възстановяване и устойчивост. Този период се отразява негативно, както на икономическото развитие на страната, така и на действието на европейските инструменти за подкрепа.

1. Степен на изпълнение

Като цяло е постигнато близко до средно ниво на изпълнение на приоритетите, като по-високо е то по отношение надграждане и модернизация на общинската икономика и постигане на конкурентоспособност при щадящо използване на природните ресурси, опазване и възстановяване на околната среда и адаптиране към измененията в климата, а най-ниска е по отношение на някои части от базисната и екологичната инфраструктура. Това се дължи основно на късното одобрение и стартиране на програмите за програмен период 2021 – 2027 г., както и приемането на Националния план за възстановяване и устойчивост. Същевременно е продиктувано от следването на Методическите Указания на МРРБ за разработване на ПИРО, което предполага включване на дейности и проекти на всички социално-икономически партньори, както и необходимостта всички нужди на общината да бъдат обхванати в него, като предпоставка за кандидатстване за финансиране по европейски програми.

2. Структура и цели на ПИРО

✓ В ПИРО една част от предвидените дейности/проекти за постигане на целите са трудно измерими във финансов аспект, тъй като са неточно формулирани или

липсва посочен източник и размер на финансиране. С оглед на обективно представяне на резултатите е необходимо при актуализация да се формулира именно финансовата част на изпълнение.

✓ По някои от мерките са заложени твърде малко дейности/проекти, което ще повлияе при една последваща оценка на ПИРО и очевидно няма да обективизира резултатите.

✓ При изпълнението на ПИРО се осъществяват проекти, които допринасят едновременно до реализирането на повече от една мярка/дейности. При отчитането това води до припокриване на дейности и средства, което затруднява проследяването и оценката на резултатите и на ефективността на изразходваните ресурси.

3. Изпълнение и наблюдение

Представена е и информация за постигането на заложените в плана индикатори за бъдещото изпълнение на ПИРО, която на етапа на изготвяне на междинна оценка не може да бъде прецизирана. Това отново се дължи на късното одобрение на програмите за програмен период 2021 – 2027 г., като същевременно влияе на МО.

Заключения:

- В периода 2014 г. – 2017 г. са реализирани сравнително голям брой дейности за подобряване условията за живот, в населените места и гр. Долни чифлик.
- Ръководството на Община Долни чифлик е създало много добра организация за реализирането на проектите, финансирани от Европейските фондове предимно, но закъснението на отварянето на програмните схеми се отразява негативно върху заложените резултати;
- Значителни са усилията на местната власт по благоустрояването на населените места в общината, доколкото са позволили собствените приходи в бюджета и привличането на капиталови трансфери от Централния бюджет;
- С оглед подобряване средата на социално нуждаещите се, предоставят се услуги значителни усилия от страна на администрацията и в тази сфера;
- Във връзка с реализираните социалните проекти местната власт работи и за намаляване безработицата и стабилизиране и нарастване на заетостта в общината, чрез включване в различните национални програми;
- Положени са множество усилия за обновяване, модернизиране и въвеждане на ВЕИ в публичната инфраструктура;

- Подобрява се качеството и разнообразяването на предлаганите туристически услуги и туристическата инфраструктура;
- Местният бизнес също е положил изключително значителни усилия за подобряване на производствения и работен процес. Отчита се изключително висока активност сред представителите на местната икономика при кандидатстването и реализирането на проекти. В тази връзка за по-ефективно развитие на територията следва местната власт да ги привлича при реализирането на местните политики.

VI. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ, НАПРАВЕНИ НА БАЗАТА НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

Целта на Междинната оценка на ПИРО на община Долни чифлик е да направи конкретни изводи по отношение на изпълнението му през първите години от периода на действие 2021 – 2024 г., както и да формулира препоръки за подобряване изпълнението на стратегическия документ, в това число и за актуализация при необходимост. С оглед на всички направени анализи, са формулирани няколко изводи и препоръки, които да допринесат за подобряване на провежданите местни политики и да гарантират успешното изпълнение и отчитане на ПИРО на община Долни чифлик до края на 2027 г.

В резултат на извършената междинна оценка на Плана за интегрирано развитие на община Долни чифлик за периода 2021 – 2027 г. могат да се направят следните изводи и препоръки:

- Планът за интегрирано развитие на община Долни чифлик към момента на неговата оценка е в съответствие с изискванията за неговото разработване, приемане и изпълнение;
- Основните проблеми и нужди на общината се запазват. Стратегията е в съответствие с плановете и политиките от по-високо ниво;
- През анализирания период на действие на ПИРО, не са настъпили такива промени, които да променят оценката на силните и слабите страни. При SWOT анализа уместно са изведени силните и слаби страни на общината, като определено няма съществена промяна през годините;
- ПИРО на Община Долни чифлик, разработен през първото шестмесечие на 2021 г., се реализира при променени условия – финализиране на програмите от планов период 2014 – 2020 г. и забавата при одобрение и стартирането на тези от 2021 – 2027 г.

Основните проблеми и нужди на хората от общината се запазват, някои от тях се задълбочават;

- Необходимост от допълнителен механизъм за отчитане на индикаторите, за да могат обективно и ефективно да се отчитат;
- Приоритетите на ПИРО са приемливи, актуализирани към днешна дата и не са загубили своята значимост. Относителната им тежест се запазва. Визията, целите и приоритетите на ПИРО са съотносими с тези на област Варна и на РПР на Североизточен район;
- Участието на различните партньори при реализация на стратегическите цели на стратегията и определените дейности е в значителна степен ефективно и се отчита активност;
- Няма сведения за несъответствие на взети оперативни решения от ръководството на Община Долни чифлик, които да не са в съответствие с постановките от ПИРО;
- Отчита се, че системата за мониторинг на ПИРО работи достатъчно ефективно, като ежегодно се представят отчети за изпълнението, но е необходимо допълнително да се отчитат и ежегодно индикаторите;
- Публичните средства се насочват към решаване на съществени нужди и проблеми;
- Източници на информация, свързани с предоставяне на данните да изпълнение на ПИРО са надеждни - (НСИ, ИСУН и данните за изпълнение на проектите.). Действията на Община Долни чифлик по осигуряването на информация и публичност трябва да продължат и да са по-ефективни: организиране на публични обсъждания и консултации със заинтересовани страни и местния бизнес, поддържане на разнообразни информационни канали, информация в средствата за масова информация др.
- Преобладаващата част от проектите са свързани с оперативните програми, които са част от Националната комуникационна стратегия. Публичната намеса оказва влияние върху изпълнението на ПИРО, като за някои проекти тя има решаващо значение.
- Целите са обвързани с възможностите за финансиране и ресурсите на общината. Проектите и дейностите са балансирано разпределени по приоритети и стратегически цели.
- Стратегическите цели са насочени към основните приоритети за развитие на общината. Те са постигнати до определено ниво, тъй като не са реализирани значителна част от заложените дейности и инициативи, поради забавата на схемите от новия

програмен период.

- За отчитане напредъка в изпълнението на ПИРО се препоръчват годишни прегледи, при които да се отразяват резултатите чрез количествени и качествени индикатори, посочени в ПИРО, с цел постигане и целите на Регламент за ЕФРР за периода 2021-2027, които към момента на МО не са отчетени;

- За оставащия период на действие на ПИРО е възможно да се наложи допълнително включване на проекти/дейности след окончателното стартиране на програмите в Програмата за реализация на ПИРО;

- Процесът по укрепването на административния и експертния капацитет за планиране, наблюдение и координиране на ПИРО в партньорство с бизнеса и НПО е от съществено значение за реализирането на политиката за регионално развитие на територията на Община Долни чифлик и за привличането на безвъзмездни средства от източници, алтернативни на общинския бюджет. Въпреки че, анализът на степента на постигане на отделните цели показва, че общинската администрация работи активно за разработване и управление на проекти, е много важно в дейностите, предвидени в ПИРО да се включат НПО, представителите на частният бизнес и младежки организации;

- За изпълнение на мерките и целите на ПИРО на община Долни чифлик, по които на база на извършената МО не се регистрира изпълнение или се регистрира минимално изпълнение е необходимо да се насочат повече усилия към използването, в по-голяма степен, на възможностите, които предоставят:

✓ оперативните и други донорски програми,

✓ партньорството и други източници на финансови средства,

✓ да се развие механизмът за по-широко участие на местната общност в т. ч. чрез публично-частно партньорство – ПЧП.

- При евентуална актуализация на ПИРО трябва да се има предвид следното:

✓ За постигане на оптимални резултати при техническото и финансово изпълнение на плана до края на 2020 г. може в бъдеще да се актуализира Програмата за изпълнение на ПИРО. Анализът показва, че част от предварително заложените проекти, които на този етап не са стартирали или са на начален етап на изпълнение, трябва да бъдат адаптирани към възникналите след 2024 г. възможности за финансиране. При евентуална актуализация на Програмата за изпълнение на ПИРО, тя следва да кореспондира и с всички разработени, одобрени и влезли в сила общински секторни стратегически документи.

✓ Индикаторите, използвани за проследяване изпълнението на ПИРО следва да отразяват и оценяват пряко, обективно и по-възможност количествено и коректно изпълненото по заложените мерки в ПИРО. Те трябва да бъдат лесно измерими и проверими от всички заинтересовани страни, да бъдат практически насочени.

Характерът и същността на настоящата оценка не предполагат окончателни изводи и препоръки. Тя е обаче законово изискуема и като такава е подчинена на променените принципи на ЗРР. А те предполагат повсеместен секторен и постоянен контрол, какъвто е официалния характер на тази междинна оценка.

Изводите и конкретните анализи доказват, че местните власти в лицето на Кмета и Общинския съвет са реализирали значителен брой инициативи. Положителна и позитивна реакция на Общината се наблюдава чрез финансиране, или съфинансиране и от общинския бюджет. В този ред на мисли следва да се направи заключение, че липсват радикални и същностни пропуски и грешки, използвани са и допълнителни възможности, което е обективно обстоятелство за адаптивността на представителите на местната власт. В същото време продължителността на преговорите с ЕС за планов период 2021 – 2027 г., отварянето на различните мерки по Оперативните програми с закъснение, са обективни и непреодолими пречки за Община Долни чифлик. С тези обективни констатации се обясняват известни закъснения в изпълнението на фиксирани ангажименти.

В заключение – представителите на местната общност са положили възможните усилия за цялостна реализация на ПИРО. Обективирани в действителността действия/бездействия на държавата в началото на планов период 2021 – 2027 г., обуславят някои преодолими закъснения.